

ИНЖИЛ

ЛУКАНЫҢ ХОШ ХАБАРЫ

1–НҖИ БАП

¹ Гадырлы Теофилус, арамызда йүзе чыкан вакаларын тарыхыны көп адамлар башдан өз гөзлери билен гөрөнлериң ве Сөзүң хызматчысы боланларың бизе айдышы ялы эдип язмага гиришдилер. ² Муңа гөрә мен-де тә башындан хеммесини үнс билен барлашдырып, ³ сениң өзүңе өврөдиленлериң догрудыгыны билмегиң үчин, ⁴ әхлисини болшы ялы, бирин-бирин саңа язмаклығы маслахат билдим.

Яхяның догулжагы өңүнден айдылар

⁵ Яхуда патышасы Хиродесиң заманында Абия бөлүминден Зекеря атлы бир руханы барды. Онуң аялы хем Харуның неслинден болуп, ады Элизабетди. ⁶ Буларың икиси-де Худайың өңүнде догры болуп, Реббин бүтин буйрук хем табшырыкларыны кемсиз бержай эдердилер. ⁷ Оларың перзенди ёкды, чүнки Элизабет өнелгесизди. Оларың икиси-де эййәм гаррылык яшына етипдилер. ⁸ Бир гүн Зекеря өз бөлүминиң нобатында Худайың хузурында руханылык хызматыны бержай эдип йөркә, ⁹ руханылык адаты боюнча, бухур якмак үчин Реббин ыбадатханасына гирмек онуң бижесине дүшди. ¹⁰ Әхли жемагат бухур якылян сагатда дашарда дога эдип дурды. ¹¹ Реббин бухурданың сагында дуран бир перишдеси Зекеря гөрүнди. ¹² Зекеря оны гөрөнде, горкуп алжырады. ¹³ Эмма перишде она шейле дийди: «Эй Зекеря, горкма, чүнки догаң кабул болды. Аялын

Элизабет саңа бир огул дограр, онуң адына Яхя дакарсың. ¹⁴ Сен шатланарсың, бегенерсиң, онуң догулмагына көп адамлар шатланар. ¹⁵ Чүнки ол Реббиң назарында улы болар, шерап, ичги ичмез. Ол хениз энесиниң гөвресиндекә, Мукаддес Рух билен долар. ¹⁶ Ысрайыл огулларының көпүсини өз Худайлары Реббе тарап өврер. ¹⁷ Ол аталарың йүреклерини огуллара, гүнәлилери догрулара тарап өвүрмек ве Реббе тайяр халк тайынламак үчин, Реббиң хузурында Ылясың рухы ве гудраты билен гезер». ¹⁸ Зекеря перишдә: «Мен муны нәхили билейин? Чүнки мен бир гарры адам, аялым-да гаррылык яшына етен» дийди. ¹⁹ Перишде она шейле жогап берди: «Мен Худайың хузурында дурян Жебрайыл. Мен сениң билен геплешмек, саңа бу хош хабары говшурмак үчин иберилдим. ²⁰ Ине, дилиң тутулып, бу затлар болянча, гепләп билмерсиң. Чүнки сен мениң белленен вагтда ерине етжек сөзлериме ынанмадың». ²¹ Шол вагт халк Зекеря гарашярды, онуң ыбадатханада эглененине геңиргенйәрдилер. ²² Зекеря дашары чыканда, олар билен геплешип билмеди. Халк онуң ыбадатханада гөрнүш гөренини билди. Чүнки Зекеря олара үм билен ышарат эдип, лал галды. ²³ Ол хызмат гүнлери доланда, өйүне гайтды. ²⁴⁻²⁵ Шу гүнлерден соң, онуң аялы Элизабет гөврели болды. Ол бәш айлап гөзден-илден чекилип: «Адамлар арасындакы утанжымы айыржак болуп, Реб шу гүнлер маңа назарыны салды, мени шейле этди» диййәрди.

Исаның догулжагы өнүнден айдылар

²⁶ Элизабетиң гөврелигиниң алтынжы айында Жебрайыл перишде Худай тарапындан Желиләниң Насыра атлы шәхерине, ²⁷ Давудың неслинден Юсуп атлы адамың адаглысы болан бир чыкмадык гызың янына иберилди. Бу гызың ады Меръемди. ²⁸ Перишде онуң янына гелип: «Салам, эй, мерхемете сезевар болан! Реб сениң билендир, сен аяллар арасында мүбәрексиң!» дийди. ²⁹ Меръем бу сөзлере гаты алжырап, «Бу нәхили салам?» дийип ичини

геплетди. ³⁰ Перишде оңа шейле дийди: «Горкма, Меръем, сен Худайдан мерхемет тапдың. ³¹ Ине, сен гөврели болуп, бир огул дограрсың. Онуң адына Иса дакарсың. ³² Ол улы болар, Оңа хеммелерден бейик Худайың Оглы дийлер. Реб Худай Оңа атасы Давудың тагтыны берер. ³³ Ол Якубың өйүне эбеди патышалык эдер, патышалыгының соны болмаз». ³⁴ Меръем перишдә: «Бу нәхили болар? Мен хениз дурмуша чыкамоқ» дийди. ³⁵ Перишде оңа шейле жогап берди: «Мукаддес Рух сениң үстүне инер, хеммелерден Бейигиң гудраты сениң үстүне көлеге салар. Шонуң үчин хем догулжага Мукаддесе Худайың Оглы дийлер. ³⁶ Ине, сениң гарындашың Элизабетиң хем гаррылыгында гөвресинде огланы бар. Өнелгесиз дийилйәниң эййәм алтынжы айы. ³⁷ Чүнки Худайың янында болмажак зат ёкдур». ³⁸ Меръем: «Ине, мен Реббиң гырнагы. Маңа сениң айдышың ялы болсун» дийди. Перишде онуң янындан гитди.

Меръем Элизабетиң янына гидйәр

³⁹ Меръем шол гүнлерде туруп, гыссанмач даглыга, Яхуда үлкесиниң бир шәхерине гитди. ⁴⁰ Ол Зекеряның өйүне барып, Элизабете салам берди. ⁴¹ Элизабет Меръемиң саламыны эшиденде, гөвресиндәки чага гымылдап, Элизабет Мукаддес Рух билен долды. ⁴² Ол батлы гыгырып, шейле дийди: «Сен аяллар ичинде багтлысың, сениң гөврәниң мивеси-де багтлыдыр! ⁴³ Бу нәхили болды-да, Реббимиң энеси мениң яныма гелди. ⁴⁴ Ине, саламың гулагыма гелип етен бадына, гөврәмдәки чага бегенчден гымылдады. ⁴⁵ Иман гетирен аял багтлыдыр! Чүнки Реб тарапындан оңа айдыланлар ерине етер». ⁴⁶ Меръем шейле дийди: «Жаным Ребби өвги билен бейгелдйәр, ⁴⁷ Халасгәрим Худая рухум шатланяр. ⁴⁸ Чүнки Ол Өз гырнагының эжизлигини гөрди. Мундан бейләк бүтин несиллер маңа багтлы диер. ⁴⁹ Чүнки Гудратыгүйчли маңа улы ишлер этди. Онуң ады мукаддесдир. ⁵⁰ Онуң рехими несилден-несле Өзүнден горкянларың үстүндедир. ⁵¹ Ол голы билен гүйчли ишлер

этди, өз йүрек пикирлери билен магтанянлары даргатды. ⁵² Гүйчлүлери тагтларындан дүшүрүп, эжизлери галдырды. ⁵³ Ачлары ныгматлар билен дойруп, байлары бош гайтарды. ⁵⁴⁻⁵⁵ Аталарымыза берен сөзи боюнча, Ыбрайым билен онуң неслине мыдамалык рехим этмеги унутман, гулы Ысрайыла ярдам этди».

⁵⁶ Меръем Элизабетин өйүндө үч ая голай болуп, соң өйүне гайтды.

Яхя пыгамберин доглушы

⁵⁷ Элизабетин гүни-сагады долуп, бир огул догурды. ⁵⁸ Гоңшулары хем-де доган-гарындашлары Реббин оңа улы рехимдарлык эденини эшидип, онуң билен биле шатландылар.

⁵⁹ Секизинжи гүни огланы сүннетлемөге геленлеринде, онуң адына какасының ады ялы Зекеря дакжак болдулар. ⁶⁰ Йөне эжеси гаршы болуп: «Ёк, онуң ады Яхя болмалыдыр» дийди. ⁶¹ Оңа: «Сениң гарындашларыңның арасында Яхя атлы адам ёк» дийдилер. ⁶² Олар огланың какасына үм билен дүшүндирип, онуң нәме ат дакмакчыдыгыны сорадылар. ⁶³ Ол хем бир кичирәк тагта исләп, «Ады Яхядыр» дийип язды. Хеммелер хайран галдылар. ⁶⁴ Шол бада Зекеряның дили ачылып, Худая өвги айдып, геплемөге башлады. ⁶⁵ Бүтин гоңшулар горкдулар. Яхуда даглыгының әхли еринде бүтин бу вакаларың гүррүни эдилди. ⁶⁶ Муны эшиденлерин бары бу затлары йүреклеринде саклап: «Бу чага нәме боларка?» дийишйәрдилер. Чүнки Реббин эли онуң биленди.

Зекеряның велилиги

⁶⁷ Огланың какасы Зекеря Мукаддес Рух билен долуп, велилик эдип дийди: «⁶⁸ Ысрайылың Худайы Реб мүбәрәк болсун! Ол Өз халкыны идемөге гелди, оңа гутулыш газандырды. ⁶⁹⁻⁷¹ Ол гадымдан Өз мукаддес пыгамберлериниң агзы билен айдышы ялы, бизе бендеси Давудың неслинден

бир гүйчли Халасгәр* чыкарып, душманларымыздан, бизи йигренйәнлерин эхлисиниң элинден гутулар ялы этди. ⁷²Ол муны аталарымыза рехим этжек, Өз мукаддес эхтини, ⁷³бизиң атамыз Ыбрайыма эден касамыны ятлажак болуп этди. ⁷⁴Ол бизи душманларымызың элинден халас эдип, ⁷⁵таквалык хем догрулык билен, өнүнде өмүрбойы Өзүне ыбадат этмәге бизе мүмкинчилик бержекдигини айдыпды.

⁷⁶Эй чага, сен хем хеммелерден бейик Худайың пыгамбери диен ады аларсың! ⁷⁷Чүнки сен Онуң ёлларыны тайярламак, Онуң халкына гүнәлериниң өтүлмеги билен гутулжакдыкларыны билдирмек үчин, Реббин өнүнден йөрәрсин. ⁷⁸Себәби Худайымыз йүрегиниң рехимлигине гөрә, гаранкыда, өлүм көлегесинде отуранлара ышык бермек үчин, ⁷⁹аякларымызы парохатлык ёлуна гөнүкдирмек үчин, доган Гүн** кимин ёкарлардан бизи идемәге гелер». ⁸⁰Оглан болса улалып, рухы гүйчленйәрди. Ол Ысрайыла гөрүнмели гүнлерине ченли чөллерде болды.

2—НЖИ БАП

Исаның доглушы

¹Шол гүнлерде кайсар Август бүтин дүнийәде илат язвыны гечирмели диен буйругы чыкарды. ²Бу Кириниусың Сирия хәкимлик эдйән вагтында гечирилен илкинжи язувды. ³Хеммелер язылмак үчин өз шәхерлерине гитдилер. ⁴Юсуп-да Давудың өйүнден ве неслинден болансон, ол ерде адыны яздырмак үчин, Желиледәки Насыра шәхеринден ёла дүшүп, Давудың Яхудадакы Бейтуллахам диен шәхерине гитди. ⁵Гөврели адаглысы Меръем хем янындады. ⁶Олар Бейтуллахамдакалар, Меръемин догурмалы гүни-сагады гелди. ⁷Ол илкинжи оглуны догруп, гундага долады-да, Оны бир ахырда ятырды. Чүнки олар мыхманханада ер ёкды.

* 1:69-71 *Бир гүйчли Халасгәр* — грекчеде: «бир гутулыш шахы».

** 1:79 *Доган Гүн* — бу ерде Месих гөз өнүнде тутулар.

Чопанлар ве перишде

⁸ Шол төвереклерде чопанлар барды. Олар гижелерине дүзде галып, сүрүлерини бакардылар. ⁹ Ине, Реббин перишдеси оlara гөрүнди, Реббин ялкымы даш-төвереги ягтылды. Чопанлар гаты горкдулар. ¹⁰ Перишде оlara шейле дийди: «Горкман, ине, мен сизе бүтин халкы бегендиржек шатлыгы бушляарын: ¹¹ Шу гүн Давудың шәхеринде сизе Халасгәр догулды. Ол Реб Месихдир. ¹² Сизе алапат шейле: сиз ахырда ятан, гундага долангы бир чаганы тапарсыңыз». ¹³ Бирденкә перишде билен бирликде Гөкдәки гошундан бир улы мәхелле гөрүнди. Олар Худайы өвүп диййәрдилер: ¹⁴ «Иң ёкарларда Худая шөхрат, ер йүзүнде паракатлык, ынсанлар арасында хошниетлилик болсун!»* ¹⁵ Перишделер чопанларың янындан айрылып, Гөге чыканларында, чопанлар бири-бирлерине: «Бейтуллахама гидип, бу болан ваканы, Реббин бизе билдирен задыны гөрелиң» дийишдилер. ¹⁶ Шейлеликте, ылгап барып, Меръеми, Юсубы ве ахырда ятан чаганы тапдылар. ¹⁷ Муны гөрөнлеринде, бу чага хакда өзлерине айдылан сөзи оlara гүррүң бердилер. ¹⁸ Муны эшиденлериң бары чопанларың айданларына хайран галдылар. ¹⁹ Меръем болса бу затлар хакда ягшы ойланып, буларың барыны йүрегинде сакляарды. ²⁰ Чопанлар хемме гөрүп-эшиденлериниң өзлерине айдылышы ялы боланлыгы үчин, Худайы шөхратландырып, өвүп, ызларына өврүлдилер.

Иса ыбадатханада Худая хөдүрленйәр

²¹ Секизинжи гүн долуп, чаганы сүннетлеме вагты етенде, энесиниң гөвресине дүшмезден өң, перишдәниң айдышы ялы, Онуң адына Иса дакдылар. ²² Мусаның канунында беян эдилен чиле дөври тамам боланда, Реббе багышламак

* 2:14 *Ер йүзүнде... болсун* — иң гадымы голязмаларда: «Ер йүзүнде Оны разы эден ынсанlara паракатлык болсун».

үчин, Исаны Иерусалиме гетирдилер. Чүнки Реббинң канунында: «Илкинжи доглан хер бир эркек чага Реббе багышланмалыдыр» дийип язылыпдыр.

²³ Ене Реббинң канунында айдылышына гөрә, олар ²⁴ бир жүбүт гумры я-да ики кепдери чагасыны гурбан этмек үчин гитдилер. ²⁵ Иерусалимде Симун атлы бир адам барды. Ол догры хем диндар болуп, Ысрайылың теселли тапжак вагтына гарашярды ве Мукаддес Рух онун үстүндеди. ²⁶ Оңа Реббинң Месихини гөрмезден өң өлүм гарасыны гөрмежекдиги Мукаддес Рух тарапындан айдылыпды. ²⁷ Ол Рухуң ёл гөркезмеси билен ыбадатхана гелди. Исаның эне-атасы канунда язылан адаты бержай этмек үчин, чаганы ичерик гетиренлеринде, ²⁸ Симун Оны гужагына алып, Худая алкыш окап, шейле дийди: «²⁹ Я Реб, берен сөзүне гөрә, инди хызматкәриңи саг-аман гойбер. ³⁰ Чүнки Сениң бүтин халкларың гөзүниң алнында тайярлап гоян, ³¹ миллетлери ягтылтжак ышыгыңы, ³² халкың Ысрайылың шөхраты болан гутарышыңы гөзүм гәрди». ³³ Юсуп билен чаганың энеси* Ол хакда айдылян сөзлере хайран галдылар. ³⁴ Симун олара ак пата берип, эжеси Меръеме шейле дийди: «Ине, бу чага Ысрайылда көплериң йыкылмагы ве галмагы үчин, чекишмелер турузжак аламан болмак үчин белленендир. ³⁵ Эңчеме йүреклериң пикирлери әшгәр болар ялы, сениң хем жаныңа бир гылыч сокулар».

³⁶ Ашер тайпасындан болан Фануилиң велилик эдйән гызы Анна-да шол ердеди. Онун яшы гаррылыга етипди. Гызлыгындан соңра әри билен еди йыл яшап, ³⁷ инди болса яшы сегсен дәрде етен бу дул хатын ыбадатханадан чыкман, гиже-гүндиз ораза тутуп, дога эдип, ыбадат билен мешгулды. ³⁸ Ол хем эдил шол вагт гелип, Реббе өвги айдып, Иерусалимиң гутулмагына гарашянларың барына бу чага хакда гүррүң берди. ³⁹ Юсуп билен Меръем Реббинң

* 2:33 *Юсуп билен чаганың энеси* — инң гадымы голязмаларда: «Чаганың эне-атасы».

кануны боюнча әхли зады бержай эденлеринден соң, Желиледәки шәхерлери Насыра доландылар. ⁴⁰ Чага улал-ярды, гүйчленип акылдарлықда өсйәрди. Худайың мерхе-мети Онун үстүндеди.

Иса ыбадатханада

⁴¹ Исаның эне-атасы хер йыл Песах байрамында Иеру-салиме гидердилер. ⁴² Ол он ики яшындака, байрам адаты боюнча Иерусалиме гитдилер. ⁴³ Олар байрам гүнлерини өтүрип, ызларына долананларында, етгинжек Иса Иеруса-лимде галды. Юсуп билен чаганың әжеси муны билмейәр-дилер. ⁴⁴ Олар Оны ёлагчыларың арасындадыр өйдүп, бир гүнлүк ёлы йоредилер. Онсоң, Оны доган-гарындашларың, дост-ярларың арасындан гөзлөп башладылар. ⁴⁵ Тапман-соңлар, Оны гөзлөп, ызларына Иерусалиме доландылар. ⁴⁶ Үч гүнден соң, Оны ыбадатханадан тапдылар. Ол мугал-лымларың арасында отурып, оlara гулак асып, сораглар берйәрди. ⁴⁷ Исаны динлейәнлериң бары Онун пайхасына, берйән жогапларына хайран галярдылар. ⁴⁸ Эне-атасы Оны гөрөнлеринде гең галдылар, әжеси Оңа: «Оглум! Нәме бейтдиң? Ине, какаң икимиз Сени гаты гайгы эдип гөзле-дик» дийди. ⁴⁹ Иса оlara: «Мени нәмә гөзлединиз? Сиз Мениң Атамың өйүнде болмалыдыгымы билмейәрмиди-низ?» дийди. ⁵⁰ Эмма олар Онун айдан бу сөзүне дүшүнме-дилер. ⁵¹ Онсоң Иса эне-атасы билен биле Насыра гайтды, оларың табынлығында галды. Онун әжеси бүтин бу затлары йүрегинде сакляярды. ⁵² Иса акылдарлықда, бойда өсүп, Худайың хем адамларың мәхрини газанярды.

3—НЖИ БАП

Яхяның вагзы

¹ Кайсар Тибериусың хәкимлигиниң он бәшинжи йы-лында, Понтиус Пилатус Яхуданың хәкимикә, Хиродес Же-лиле тетрархы, онун доганы Филипус Итуреа ве Трахонитис велятының тетрархы, Лисанияс Абилиниң тетрархыды.

² Ханна билен Каяфа хем баш руханыды. Шонда чөлде Зе-
керяның оглы Яхя Худайың сөзи гелди. ³ Ол Иорданың
төверегиндәки бүтин юртлара айланып, гүнәлерің өтүлме-
ги үчин тоба эдип чокундырылмагы вагыз эдйәрди. ⁴ Шо-
нуң ялы-да, Ишая пыгамберің китабында язылгыдыр:
«Чөлде гыгыряның сеси: Реббинң ёлуны тайярлаң, Онун
ёдаларыны догрулаң. ⁵ Хер дере долдурылар, хер даг, депе
песелдилер, эгри ёллар догралдылар, чаркандаклы ёллар
текизленер. ⁶ Бүтин адамзат Худайың гутарышыны гөрер».
⁷ Яхя чокундырылжак болуп янына гелйән халайыга шей-
ле диййәрди: «Эй, алахөврэнлер несли! Гелжек газапдан
гачмагы сизе ким салгы берди? ⁸ Инди, тоба мынасып ми-
велер өндүриң. Ичинизден: „Бизиң атамыз Ыбрайымдыр“
дийип башламаң. Чүнки мен сизе айдырын: Худай Ыбра-
йыма шу дашлардан-да перзент яратмагы башаряндыр.
⁹ Палта эййәм агачларың дүйбүнде ятыр: оңат миве берме-
йән агач кесилип, ода ташланар». ¹⁰ Халайык ондан: «Онда,
биз нәме этмели?» дийип сорады. ¹¹ Ол: «Ики көйнекли
бирини көйнексизе берсин. Азыклы хем шонуң ялы этсин»
дийди. ¹² Салгытчылар-да чокундырылмак үчин онун янына
гелип: «Мугаллым, биз нәме этмели!» дийдилер. ¹³ Яхя
олара: «Өзүңизе беллененден артык алмаң» дийди. ¹⁴ Эсгер-
лер-де: «Онда, биз нәме этмели?» дийип, ондан сорадылар.
Олара: «Хич кими таламаң, хич киме төхмет атмаң, өз ха-
кыңыза кайыл болуң» дийди. ¹⁵ Халк гарашып дурка, хем-
меси Яхя хақда өз ичлеринден: «Бу Месихмикә?» дийип
ойланярдылар. ¹⁶ Яхя хеммесине шейле дийди: «Мен сизи
сув билен чокундырярын, йөне менден гүйчли Бири гелер.
Мен Онун чарыгының багыны чөзмәге-де мынасып дәл-
дирин. Ол сизи Мукаддес Рух хем от билен чокундырар.
¹⁷ Онун күреги элиндедир. Ол харман ерини сүпүрип, буг-
дайы аммарына үйшүрип, саманы сөнмез отда якар». ¹⁸ Ол
башга-да көп өвүт-үндев эдип, халка Хош Хабары вагыз
эдйәрди. ¹⁹ Эмма Хиродес тетрарх доганының аялы Хи-
родия үчин ве өз эден әхли эрбет ишлери үчин, Яхяның

кәйинжине сезевар боланы зерарлы, ²⁰бу әхли эрбетлик-лерин үстүне Яхяны зындана салмаклыгы хем гошды.

Иса чокундырылар

²¹Бүтин халк чокундырылып йөркә, Иса-да чокундырылды. Ол дога эдип отырка, Гөк ачылып, ²²Мукаддес Рух жан-тен болуп, кепдери кимин Онуң үстүне инди. Гөкден: «Сен Мениң сөйгүли Оглумсың. Мен сенден көп разыдырын» диен оваз гелди.

Исаның несил шежереси

²³Иса Өз хызматына башлан вагты отуз яшларындады, чак эдилишине гөрә, Юсуп оглы, Эли оглы, ²⁴Маттат оглы, Леви оглы, Мелки оглы, Яннай оглы, Юсуп оглы, ²⁵Маттатя оглы, Амос оглы, Нахум оглы, Эсли оглы, Наггай оглы, ²⁶Маат оглы, Маттатя оглы, Семейн оглы, Ёсех оглы, Ёда оглы, ²⁷Ёнанан оглы, Риса оглы, Зерубабел оглы, Шелалтиел оглы, Нери оглы, ²⁸Мелки оглы, Адди оглы, Косам оглы, Элмадам оглы, Эр оглы, ²⁹Ешу оглы, Элизер оглы, Ёрим оглы, Маттат оглы, Леви оглы, ³⁰Симун оглы, Иуда оглы, Юсуп оглы, Ёнам оглы, Эляким оглы, ³¹Мелеа оглы, Менна оглы, Маттата оглы, Натан оглы, Давут оглы, ³²Ессе оглы, Обед оглы, Боаз оглы, Салмон оглы, Нахшон оглы, ³³Аминадап оглы, Рам оглы, Хесрон оглы, Перес оглы, Иуда оглы, ³⁴Якуп оглы, Ысхак оглы, Ыбрайым оглы, Тераз оглы, Нахор оглы, ³⁵Серух оглы, Реу оглы, Пелег оглы, Эбер оглы, Шела оглы, ³⁶Каинан оглы, Арфакшад оглы, Сам оглы, Нух оглы, Ламек оглы, ³⁷Метушелах оглы, Ханок оглы, Яред оглы, Махалалеел оглы, Каинан оглы, ³⁸Энош оглы, Шит оглы, Адам оглы, Худай оглуды.

4—НҖИ БАП

Иса чөлде сыналар

¹Иса Мукаддес Рух билен долуп, Иордандан ызына өврүлдү. Рух оны чөле әкитди. ²Иблис Исаны кырк гүнлөп

сынады. Ол бу гүнлерин довамында хич бир зат иймән, олар өтенде болса ажыкды. ³Иблис Оңа: «Сен Худайың Оглы болсаң, шу даша чөрөк бол дийип буюр» дийди. ⁴Иса оңа шейле жогап берди: «„Адам дине чөрөк билен дәл, эйсем, Худайың хер сөзи билен хем яшаяндыр*“ дийип язылгыдыр» дийди. ⁵Иблис Оны бир белент ере чыкарып, бир салымың ичинде дүнийәниң бүтин патышалыкларыны гөркезип, ⁶шейле дийди: «Мен Саңа шуларың хеммеси-ниң ыгтыярыны хем шөхратыны берейин, чүнки булар маңа табшырылды. Мен олары исләниме берип билиәрин. ⁷Сен маңа сежде этсең, буларың бары Сениңки болар». ⁸Иса оңа шейле жогап берди: «Мениң янымдан гүм бол, шейтан! Өз Худайың Реббе сежде эт, дине Оңа гуллуқ эт дийип язылгыдыр». ⁹Иблис Оны Иерусалиме элтди, ыбадатхананың күнресинде отурдып, Оңа шейле дийди: «Сен Худайың Оглы болсаң, Өзүни шу ерден ашак зың. ¹⁰Себәби: „Ол Сен хакда Өз перишделерине Сени горасынлар дийип буйрук берер“. ¹¹„Олар аягың даша дегәймесин дийип, Сени эллеринде гөтерерлер“ дийип язылгыдыр». ¹²Иса оңа: «„Өз Худайың Ребби сынама“ дийлендир» дийди. ¹³Иблис бүтин сынаглары гутарандан соң, бирнәче вагтлап Онуң янындан айрылып гитди.

Иса Желиледе

¹⁴Иса Рухуң гүйжи билен Желилә өврүлди. Ол хакдакы гүррүңлер бүтин шол төвереклере яйрады. ¹⁵Ол хеммелер тарапындан хорматланып, оларың синагогаларында сапак берйәрди. ¹⁶Иса Өз өнүп-өсен ери болан Насыра гелди. Эндиги боюнча Сабат гүни синагога барды ве Мукаддес Язгылардан окамак үчин, ёкары турды. ¹⁷Оңа Ишая пыгам-берин китабы берилди. Ол хем китабы ачып, шу сөзлерин язылан ерини тапды: ¹⁸«Реббин Рухы үстүмдедир. Чүнки

* 4:4 Чөрөк билен... яшаяндыр — иң гадымы голязмаларда: «чөрөк билен яшаян дәлдир».

гарыплара Хош Хабары билдирмегим үчин Мени месх этди; Мени туссаглара азатлыгы, көрлере гөзлериниң ачылмагыны ыглан этмәге, зулум астындакылары азатлыга чыкармага, ¹⁹ Реббинң мерхемент йылыны ыглан этмәге иберди». ²⁰ Онсоң китабы япып, ызына – хызматкәре берди-де отурды. Синагогадакыларың хеммесиниң гөзи Она дикилди. ²¹ Ол болса олара гүррүң бермәге дурды: «Сизиң эшиден бу язгыңыз шу гүн бержай болды». ²² Хеммелер Оны тарыплап, Онуң агзындан чыкян мәхирли сөзлере тәсин галып: «Бу Юсубың Оглы дәлми?» дийишйәрдилер. ²³ Иса олара шейле дийди: «Сиз, хөкман, Маңа „Тебип, өзүне эм эт!“ диен накылы айдарсыңыз, „Капернаумда боланыны эшиден затларымызы шу ерде, Өз юрдунда-да эт“ диерсиниң». ²⁴ Ол ене шейле дийди: «Сизе догрусыны айдярын: хич бир пыгамбер өз юрдунда кабул эдилйән дәлдир. ²⁵ Сизе догрусыны айдярын: Блясың заманында Ысрайылда биртопар дул хатын барды. Гөк үч йыл алты айлап багланып, бүтин юрда ачлык дүшенде, ²⁶ Бляс оларың хич бириниң янына иберилмән, диңе Сайдадакы Сарепта шәхеринде болан бир дул хатының янына иберилди. ²⁷ Элиша пыгамбериң заманында-да Ысрайылда биртопар хейвере кеселли адам барды. Йөне сириялы Наамандан башга оларың хич бири тәмиз болмады». ²⁸ Бу сөзлери эшиденлеринде, синагогадакыларың хеммеси гахар-газаба мүндүлер. ²⁹ Туруп, Оны шәхерден ковдулар, шәхерлериниң ерлешен дагының башына элтп, шол ерден ашак зыңжак болдулар. ³⁰ Эмма Иса оларың арасындан гечип, ёла рована болды.

Иса арвах-жыны ковяр

³¹ Иса Желиләниң бир шәхери болан Капернаума гелди. Сабат гүнлеринде халка сапак берерди. ³² Халк Онуң таглыматына хайран галды. Чүнки Онуң сөзи эрк-ыгтыярлыды. ³³ Синагогада арвах-жынлы бир адам барды. Ол батлы сес билен гыгырып, шейле дийди: ³⁴ «Гой, бизиң билен нәме ишиң бар, эй, Насыралы Иса? Бизи хеләк этмәге

гелдиңми? Мен Сениң кимдигиңи билийэрин, Сен Худайың Мукаддесисиң». ³⁵ Иса оңа кәйәп: «Сесиңи чыкарма-да, чык!» дийди. Жын хем ол адамы синагоганың ортасында ере йыкды-да, хич бир зыян етирмән, ондан чыкды. ³⁶ Хеммелер хайран галышып, бири-бирлерине: «Бу нәхили сөз? Ол ыгтыяр хем гудрат билен ал-арвахлара буйрук берйәр. Олар хем чықярлар» дийишдилер. ³⁷ Ол хакдакы гүррүң шол төвереклериң хемме ерине яйрады.

Иса көп сыркавлары сагалдыр

³⁸ Иса синагогадан чыкып, Симунуң өйүне барды. Симунуң гайыненесини агыр гыззырма тутуп ятырды. Ол хакда Иса хайыш этдилер. ³⁹ Иса онуң башужунда дуруп, гыззырма кәеди. Гыззырма ондан айрылып, ол деррев өр турды-да, олара хызмат этмәге дурды. ⁴⁰ Гүн яшанда, дүрли сыркавчылыклары бар адамлары Онуң янына гетирдилер. Иса хем эллерини хер бириниң үстүне гоюп, олары сагалтды. ⁴¹ Көпүсинден жынлар: «Сен Худайың Оглы Месихсиң!» дийип, гыгырышып чықярды. Иса хем кәйәп, олары геплетмейәрди. Чүнки Онуң Месихдигини билийәрдилер. ⁴² Даң атанда, Иса чыкып бир ере гитди. Йөне халайык Оны гөзләп, янына гелди, ол ерден гитмез ялы, олар Исаны алып галжак болдулар. ⁴³ Иса олара шейле дийди: «Худайың Патышалыгының Хош Хабарыны Мен бейлеки шәхерлере-де билдирмели. Чүнки Мен мунуң үчин вагыз этдим». ⁴⁴ Шейдип, Ол Желиләниң* синагогаларында вагыз эдйәрди.

5—НЖИ БАП

Исаның илкинжәи шәгиртлери

¹ Бир гүн халайык Худайың Сөзүни диңлежек болуп, Исаның дашыны алып дурка, Ол Женесарет көлүниң кенарында дурды. ² Шонда Исаның гөзи көлүң якасында дуран

* 4:44 *Желиле* — иң гадымы голязмаларда: «Яхуда».

ики гайыга дүшди. Балыкчылар гайыклардан дүшүп, торларыны ювуп дурдулар. ³Иса гайыкларың бирине мүнүп, гайыгың эеси Симундан кенардан бираз узаклашмагы хайыш этди. Онсоң гайыкда отуран еринден халка сапак бермәге дурды. ⁴Сөзүни гутаранда Симуна: «Чуң ере гидиң-де, ав үчин торларыңызы сува зыңың» дийди. ⁵Симун Она шейле дийди: «Уссат! Бүтин гиже зәхмет чекип, хич бир зат тутуп билмедик, йөне Сениң сөзүң хатырасына торлары зыңайын». ⁶Муны эденлеринде, шейле көп балык тутдулар велин, торлары йыртылып уграды. ⁷Бейлеки гайыкдакы ёлдашларына гелип көмеклешмеклери үчин эллерини булап ышарат этдилер. Олар хем гелип, ики гайыгы-да балыкдан долдурдылар. Гайыклар тас сува батыпды. ⁸Симун Петрус муны гөрөнде: «Я Реб, мениң янымдан айрыл, чүнки мен бир гүнәкәр адам!» дийип, Исаның дызына йыкылды. ⁹Себәби тутан балыкларының көпдүгине ол ве янындакыларың хеммеси — ¹⁰Симунуң ёлдашлары болан Зебедейиң огуллары, Якуп билен Яхя хем хайран галдылар. Иса Симуна: «Горкма, сен мундан бейләк ынсанлары тутарсын» дийди. ¹¹Шейлеликде, олар гайыкларыны кенара чыкарып, бар зады ташлап, Онуң ызына дүшдүлөр.

Иса хейвере кеселлини сагалдыр

¹²Иса шәхерлерин бириндекә, тутуш эндамы хейвере кеселли бир адам гелди. Ол Исаны гөрөнде, йүзүни ере берип, Она: «Я Реб, ислесең, мени тәмиз эдип билерсиң» дийип ялбарды. ¹³Иса хем элини узадып: «Ислейәрин, тәмиз бол!» дийди-де, она элини дегирди. Хейвере кесели деррев ол адамдан айрылды. ¹⁴Иса она: «Муны хич киме айтма» дийип табшырды-да: «Йөне бар-да, өзүни рухана гөркез, хеммелере гувәлик болар ялы, тәмизлигиң үчин Мусаның табшырыгы боюнча гурбан багыш эт» дийди. ¹⁵Иса хақдакы гүррүнлер барха яйрайрды. Исаны динлежек, сыркавлыкларындан ачылжак болуп, Онуң янына улы мәрежелер йыгнанырды. ¹⁶Эмма Ол чөллере чыкып дога эдйәрди.

Бир ысмазың сагалдылышы

¹⁷ Бир гүн Иса сапак берип отырды. Желилэнің әхли обаларындан, Яхудадыр Иерусалимден гелен фарисейлер билен канунчылар-да шол ерде отырдылар. Реббин гудраты Онуң сыркавлара шыпа бершинде өзүни гөркезйәрди. ¹⁸ Шол вагт бирнэче адам бир ысмазы дүшеги билен гөтерип гетирдилер. Оны ичерик салып, Исаның өнүнде ятыр-жак болдулар. ¹⁹ Эмма мәреке зерарлы ичерик салмак үчин ёл тапман, өйүң үстүне чыкып, үчегиң арасындан оны дүшеги билен орта – Исаның өнүне дүшүрдилер. ²⁰ Ол хем оларың иманыны гөрүп: «Эй адам, сениң гүнәлериң өтүлди» дийди. ²¹ Канунчылар билен фарисейлер: «Худая дил етирийән бу адам ким? Гүнәлери Худайдан башга ким өтүп билжек?» дийип, ичлерини геплетмәге башладылар. ²² Эмма Иса оларың нәмә ойланяныны билип, оларә шейле дийди: «Нәме ичиңизи гепледйәрсиниз? ²³ Хайсы ансат, „Гүнәле-риң өтүлди“ диймекми я-да „Тур, йөре“ диймек? ²⁴ Эмма сиз Ынсан Оглуның ер йүзүнде гүнәлери өтмәге ыгтыярының бардыгыны билер ялы...» дийди-де, ысмаз болан адама: «Саңа диййәрин, тур, дүшегиңи ал-да, өйүңе гит» дийди. ²⁵ Ол хем деррев оларың гөзлериниң алнында өр туруп, дүшегини алды-да, Худайы шөхратландырып, өйүңе гитди. ²⁶ Хеммелер хайран галышып, Худайы шөхратландырдылар, горкы билен долуп: «Бу гүн гең затлар гөрдүк» дийишдилер.

Левиниң шәгиртлере гошулышы

²⁷ Иса дашарык чыканда, гүмрүкханада отуран Леви атлы салгытчыны гәрди. Ол оңа: «Мениң ызыма дүш!» дийди. ²⁸ Ол хем бар зады ташлап, турды-да, Онуң ызына дүшди. ²⁹ Леви өз өйүнде Иса үчин бир улы зыяпат берди. Сачагың башында олар билен отуран биртопар салгытчы ве башга көп адам барды. ³⁰ Фарисейлер билен оларың канунчылары Онуң шәгиртлерине: «Нәме үчин салгытчылардыр гүнәкәрлер билен биле ийип-ичйәрсиниз?» дийип

хүнүрдешдилер. ³¹ Иса олара: «Тебиң саглара дэл-де, сыр-кавлара герекдир. ³² Мен догры адамлары дэл-де, гүнэкэрлери тоба чагырмага гелдим» дийип жогап берди.

Ораза барада сораг

³³ Олар хем Оңа шейле дийдилер: «Нәме үчин Яхяның шәгиртлери йыгы-йыгыдан ораза тутуп, дога эдйәрлер, фарисейлериңки хем шейле, йөне Сениң шәгиртлериң ийип-ичип йөрлөр?» ³⁴ Иса шейле жогап берди: «Гиев янларындака, сиз тойдакылара ораза тутдуруп билерсинизми? ³⁵ Эмма гиевиң оларың янындан алынжак гүнлери гелер, олар шонда, шол гүнлерде ораза тутарлар». ³⁶ Иса олара бир тымсал айтды: «Хич ким тәзе эшикден бир бөлек йырттып алып, көне эшиге ямалык этмез. Ёгса, ол тәзәни йырттар хем-де тәзеден алнан ямалык көне эшиге гелишмез. ³⁷ Хич ким-де тәзе шерабы көне мешиклере гуймаз. Ёгса, тәзе шерап мешиклери ярып, дашары дөкүлөр, мешиклер заяланар. ³⁸ Тәзе шерап тәзе мешиклере гуюлмалыдыр. Шейлеликде, икиси-де аман галар. ³⁹ Хич ким-де көне шерабы иченсоң тәзәни күйсемез, чүнки „Көнеси оңат“ диер».

6—НҖЫ БАП

Сабат гүни барада сораг

¹ Песахың икинжи гүнүнден соңкы илкинжи сабат гүни Иса бугдайлыгың арасындан гечип барярка, шәгиртлери бугдай башларыны ёлуп, аяларында овуп иййәрдилер. ² Фарисейлериң кәбирлери олара: «Нәме үчин Сабат гүни этмезиз зады эдйәрсиниз?» дийдилер. ³ Иса олара шейле дийди: «Сиз өзи ве янындакылар ач галанларында, Давудың нәме эденини окамадыңызмы? ⁴ Ол Худайың өйүне барды-да, Худая хөдүрленен, руханылардан башга хич кимиң иймели дэл чөреклерини алып ийди ве янындакылара хем берди». ⁵ Олара: «Ынсан Оглы сабат гүнүниң хем Реббидир» дийди. ⁶ Ене бир сабат гүни Иса синагога барып, сапак бермәге

дурды. Ол ерде саг эли гурап, инчелен бир адам барды. ⁷ Канунчылар билен фарисейлер Оны айыплажак болуп, «Сабат гүни шыпа эдермикэ?» дийип, Оны аңтадылар. ⁸ Иса оларың пикирлерини билип, эли гурап, инчелен адама: «Ёкары гал-да, ортада дур» дийди. Ол хем ёкары галып дурды. ⁹ Онсоң Иса оlara шейле дийди: «Сизден сорааярын: Сабат гүни нәме этмек догры, ягшылык этмекми я яманлык этмек? Жан халас этмекми я өлдүрмек?» ¹⁰ Онсоң төверегиндәкилериң хеммесине серетди-де, яңкы адама: «Элиңи узат!» дийди. Ол хем шейле этди ве эли бейлекиси ялы сагалды. ¹¹ Олар болса гахар-газаба мүнүп, Иса нәме этмелидиги барада өз араларында гүррүңе башладылар.

Иса он ики ресулыны сайлаяр

¹² Шол гүнлериң биринде Иса дога этмәге дага чыкып, узын гижәни Худая дога этмек билен гечирди. ¹³ Гүндиз боланда шәгиртлерини янына чагырды. Олардан он икисини сайлап, ресулар адыны дакды. Сайланлары шулардыр: ¹⁴ Петрус адыны берени Симун ве онуң доганы Андреас, Якуп ве Яхя, Филипус ве Бартоломеус, ¹⁵ Матта ве Томас, Алфеусың оглы Якуп ве Ватанчы дийилиән Симун. ¹⁶ Якубың оглы Иуда ве соңра Оңа хайынлык эден Иуда Искарот. ¹⁷ Иса олар билен ашак инип, бир текиз ерде дурды. Ол ерде шәгиртлеринден ыбарат бир улы мәреке ве бүтин Яхудадан, Иерусалимден, Сайданың ве Суруң кенар якаларындан Оны динлемәге, сыркавлыгындан ачылмага гелен улы халк көпчүлиги барды. ¹⁸ Ал-арвахлардан ыза чекйәнлер-де шыпа тапярдылар. ¹⁹ Бүтин мәреке Оңа эл дегиржек болуп дыржашярды. Чүнки Ондан гүйч чыкып, хеммесине шыпа берйәрди.

Багтлылар ве багтсызлар

²⁰ Иса шәгиртлерине гарап, шейле дийди: «Эй гарыплар, сиз багтлысыңыз, чүнки Худайың Патышалыгы сизиңкидир. ²¹ Хәзирки ачлар, сиз багтлысыңыз, чүнки доярсыңыз.

Хәзирки аглаянлар, сиз багтлысыңыз, чүнки гүлерсиңиз. ²² Ынсан Оглы себәпли адамлар сизи йигренип, араларындан кован вагтлары, сизе сөгүп, адыңызы ямана чыкаран вагтлары сиз багтлысыңыз! ²³ Шол гүн шатланың, бегенчден бөкүң, чүнки Гөкде алжак сылагыңыз улудыр. Оларың аталары-да пыгамберлере шейле эдендирлер. ²⁴ Эмма вай сизе, эй байлар! Чүнки сиз өз теселлиңизи алансыңыз. ²⁵ Вай сизе, эй, хәзирки доклар! Чүнки сиз ач галарсыңыз. Вай сизе, эй, хәзирки гүлйәнлер! Чүнки сиз яс тутуп агларсыңыз. ²⁶ Әхли адамлар сизи тарыплан махалы вай халыңыза! Чүнки оларың аталары ялан пыгамберлере-де шейле эдендирлер».

Душманларыңызы сөйүң

«²⁷ Эмма, эй, Мени динлейәнлер, сизе диййәрин, душманларыңызы сөйүң, өзүңизи йигренйәнлере ягшылык эдиң. ²⁸ Өзүңизе гаргаянлар барада ягшы дилегде болун, өзүңизи ынжыдыянлара дога эдиң. ²⁹ Бир янагыңа урана ол янагыңы-да тут. Донуңы аландан көйнегиңи хем гайгырма. ³⁰ Саңа дилег салана бер, өзүңден бир зат аландан ызына дилеме. ³¹ Адамларың өзүңизе нәме этмегини ислейән болсаңыз, сиз-де олара шейле эдиң. ³² Сиз өзүңизи сөййәнлери сөййән болсаңыз, мунуң билен нәме абрай газанярсыңыз? Чүнки гүнәкәрләр-де өзлерини сөййәнлери сөййәрлер. ³³ Сиз өзүңизе ягшылык эдйәнлере ягшылык эдйән болсаңыз, мунуң билен нәме абрай газанярсыңыз? Чүнки гүнәкәрләр-де муны эдйәрлер. ³⁴ Ызына алмак тамасы билен карз берйән болсаңыз, мунуң билен нәме абрай газанярсыңыз? Чүнки гүнәкәрләр-де долы ызына алмак ниети билен гүнәкәрлере карз берйәрлер. ³⁵ Душманларыңызы сөйүң, ягшылык эдиң, ызына алмагы умыт этмән карз бериң. Шейлеликде, байрагыңыз улы болуп, Хеммелерден Бейик Боланың огуллары боларсыңыз. Чүнки Ол гадыр билмезлере-де, яманлара-да мәхрибандыр. ³⁶ Атаңызың рехимдар болшы ялы, сиз-де рехимдар болуң».

Башгаларың үстүндөн хөкүм чыкармаң

«³⁷ Башгаларың үстүндөн хөкүм чыкармаң, сизиң-де үстүңизден хөкүм чыкарылмас. Иш кесмән, сизе-де иш кесилмес. Багышлаң, сиз-де багышланарсыңыз. ³⁸ Берин, сизе-де берлер. Гужагыңызга басылып силкеленип, пүрепүр, оңат өлчөг билен берлер. Чүнки хайсы өлчөг билен өлчөсөңиз, сизе-де шол өлчөг билен өлчелер». ³⁹ Иса олара бир тымсал хем айтды: «Көр көри идип билерми? Икиси хем гуя гачаймазмы. ⁴⁰ Шәгирт өз мугаллымындан ёкары дәлдир, йөне кәмиллешенсон, хер кес өз мугаллымы ялы болар. ⁴¹ Нәме үчин сен доганыңың гөзүндәки чөпи гөр-йәрсин-де, өз гөзүндәки агажы сайгармаярсың? ⁴² Я-да өз гөзүндәки агажы гөрмән, доганыңа нәдип: „Доган! Гел, сениң гөзүндәки чөпи чыкарайын“ дийжек? Эй икийүзли! Илки өз гөзүндөн агажы чыкар. Шонда доганыңың гөзүндәки чөпи чыкармак үчин оңат сайгарарсың».

Агач ве онуң мивеси

«⁴³ Оңат агажың эрбет миве бермейши ялы, эрбет агач-да оңат миве бермес. ⁴⁴ Агач өз мивесинден таналандыр. Себәби не тикенден инжир алыняндыр, не-де чалыдан үзүм йыгыляндыр. ⁴⁵ Оңат адам йүрегиниң оңат хазынасындан оңат зат чыкаряндыр. Эрбет адам-да йүрегиниң эрбет хазынасындан эрбет зат чыкаряндыр. Чүнки онуң агзы йүрегинден жошаныны сөзлейэндир. ⁴⁶ Нәме үчин Маңа „Я Реб! Я Реб!“ дийип-де, айданларымы этмейәрсиниз? ⁴⁷ Мениң яныма гелйән, Мениң сөзлерими эшидип, олары бержай эдйән адамың ким ялыдыгыны Мен сизе айдайын. ⁴⁸ Ол бир өй салан адам ялыдыр. Бу адам ери чуң газып, бинаны бир гаяның үстүнде тутды. Сил геленде болса деря ол өе уруп, оны гымылдадып билмеди. Чүнки онуң бинасы гаяның үстүнде тутулыпды*. ⁴⁹ Йөне Мениң сөзлерими

* 6:48 Чүнки... тугулыпды — иң гадымы голязмаларда: «Чүнки өй гайым салныпды».

эшидип-де, бержай этмедик топрагын үстүндө бинятсыз өй салан адам ялыдыр. Деря ол өе уран бадына, өй йыкылып, онуң даргайшы горкунч болды.

7–НЖИ БАП

Йүзбашының иманы

¹Иса бу сөзлери халка эшитдирип боландан соң, Капернаума барды. ²Бир йүзбашының эзиз гөрийән хызматкәри сыркавлап, өлүм яссыгында ятырды. ³Йүзбашы Иса барадакы гүррүңлери эшиденде, барып, хызматкәрини сагалтмагы Ондан хайыш этсинлер дийип, ехудыларың бирнәче яшулусыны Онуң янына иберди. ⁴Олар хем Исаның янына геленлеринде, Оңа чыны билен ялбарып, шейле дийдилер: «Ол муны этмегиңе мынасыпдыр. ⁵Чүнки ол бизиң миллетимизи сөййәр, синагоганы-да bize шол салып берди». ⁶Иса олар билен биле гитди. Ол онуң өйүне голайланда, йүзбашы достларыны иберип, Оңа шейле дийди: «Я Реб, зәхмет чекме. Сениң өйүме гелмегиңе мен мынасып дәл. ⁷Шонуң үчин хем мен өзүми Сениң яныңа гелмәге мынасып гөрмедим, йөне бир сөз айт, мениң хызматкәрим сагалар. ⁸Чүнки мен бир гол астындакы адам, мениң гол астымда хем эсгерлер бар, бирине: „Гит“ диййәрин, гидйәр, ене бирине: „Гел“ диййәрин, гелйәр, хызматкәриме: „Шуны эт“ диййәрин, эдйәр». ⁹Иса муны эшиденде, она хайран галды, ызына дүшүп гелйән халайыга йүзленип, шейле дийди: «Сизе диййәрин: Мен хатда Ысрайылда-да бейле иманы гөрөмок». ¹⁰Ибериленлер өе гайдып геленлеринде, сыркав хызматкәр сагалан экен.

Иса бир дул хатының оглуны дирелдйәр

¹¹Эртеси Иса Наин диен шәхере гитди. Шәгиртлериниң көпүси ве улы мәреке хем Онуң билен биле гитди. ¹²Иса шәхериң дервезесине голайланда, ине, бир өлини уградып барярдылар. Ол дул галан эжесиниң ялңыз оглуды. Шәхер халкының биртопары хем аялың янындадылар. ¹³Реб энәни

гөрөндө, оңа хайпы гелип: «Аглама!» дийди. ¹⁴ Барып табыда элини дегирди, гөлегчилер хем дурдулар. Ол дийди: «Эй, яш йигит! Сана диййэрин, тур!» ¹⁵ Өли еринден галып отурды-да, геплемэге башлады. Иса оны энесине говшурды. ¹⁶ Хеммелере горкы аралашды. Олар: «Арамызда бир улы пыгамбер пейда болупдыр, Худай Өз халкыны идемэге гелипдир» дийип, Худайы шөхратландырдылар. ¹⁷ Иса хакдакы бу гүррүң бүтин Яхуда, думлы-душа яйрады.

Иса ве Чокундырыжы Яхя

¹⁸ Яхяның шәгиртлери буларың әхлисини оңа хабар бердилер. ¹⁹ Яхя-да өз шәгиртлеринден икисини янына чагырып, Ребден: «Сен шол гелжек Месихми я биз башга бирине гарашмалымы!» дийип сорамага Оңуң янына иберди. ²⁰ Олар Оңуң янына гелип, шейле дийдилер: «Чокундырыжы Яхя бизи Сениң яныңа: „Сен шол гелжек Месихми я биз башга бирине гарашмалымы?“ дийип сорамага иберди». ²¹ Эдил шол вагт Иса биртопар адамлары сыркавлыклардан, дертлерден ве эрбет рухлардан сагалтды. Көп көрлериң гөзүни ачды. ²² Шейлеликде, Ол олара шейле дийди: «Гидиң-де, гөрүп-эшиденлериңизи Яхя хабар берин: көрлер гөрийәр, агсаклар йөрейәр, хейвере кеселлилер тәмизленйәр, керлер эшидйәр, өлүлер дирелйәр, гарыплара Хош Хабар вагыз эдилйәр. ²³ Мен себәпли бүд-ремедик багтлыдыр!» ²⁴ Яхяның иберен адамлары гиденден соң, Иса халайыга Яхя хакда гүррүң бермэге дурды: «Чөле нәме гөрмэге гитдиңиз? Елиң ыраян гамшынымы? ²⁵ Эйсем, нәме гөрмэге гитдиңиз? Непис эшиклер гейнен бир адамымы? Непис эшиклер гейнип, зовкы-сапада яшаянлар патышаларың көшклериндедир. ²⁶ Эйсем, нәме гөрмэге гитдиңиз? Бир пыгамберими? Хава, сизе айдярын: ол пыгамберден хем артыкдыр. ²⁷ „Ине, Мен Өз хабарчымы Сениң өңүнден иберйэрин. Ол өңден гидип, Сениң ёлуны тайярлар“ дийип язылан шудур. ²⁸ Сизе диййэрин: аялдан догланларың арасында Чокундырыжы Яхядан улы пыгамбер

ёк, йөне Худайың Патышалыгында иң кичи хем ондан улудыр». ²⁹ Оны динлән бүтин халайык хем салгытчылар Худайың ёлуны онладылар. Себәби Яхя тарапындан чокундырылдылар. ³⁰ Йөне фарисейлер билен канунчылар онун тарапындан чокундырылман, Худайың өзлери хакдакы ниетинден боюн гачырдылар. ³¹ Шонда Иса олара шейле дийди: «Бу неслиң адамларыны Мен киме мензедейин? Олар киме мензейәр! ³² Олар базар еринде отурып, өз ёлдашларына: „Сизе тўйдүк чалдык, танс этмединиңиз, агы этдик, агламадыңыз“ дийип гыгырян чагалара мензейәрлер. ³³ Чўнки Чокундырыжы Яхя гелди, ол не чөрөк иййәр, не-де шерап ичйәр, сиз болса оңа „жынлы“ диййәрсиңиз. ³⁴ Ынсан Оглы гелди, иййәр хем ичйәр, сиз: „Ине, хоран, арахор, салгытчы, гүнәкәрлериң досты“ диййәрсиңиз. ³⁵ Йөне акылдарлык өзүниң әхли чагалары тарапындан тассыкланды».

Иса ве гүнәкәр аял

³⁶ Фарисейлерден бири Исадан өзи билен биле нахар иймегини хайыш этди. Ол хем яңкы фарисейиң өйүне барып, сачак башында отурды. ³⁷ Ол шәхерде бир гүнәкәр аял барды. Ол Исаның фарисейиң өйүнде сачак башында отурандыгыны эшиденде, бир ак мермер гапда атыр ыслы яг гетирди. ³⁸ Ол аял ызда, Исаның аягына якын дуруп, аглап, гөзяшлары билен Онун аягыны ювмага дурды. Онсоң өз сачы билен сүпүрип, аякларындан өпүп, ыслы яг билен яглады. ³⁹ Исаны өйүне чагыран фарисей муны гөрөнде: «Бу Адам пыгамбер болса, онда Өзүне элини дегирйән аялың кимдигини, нәхилидигини билерди. Бу аял бир гүнәкәр ахырын» дийип, ичини геплетди. ⁴⁰ Иса оңа: «Симун! Саңа бир айтжак задым бар» дийди. Ол хем: «Айдыбер, Мугаллым» дийди. ⁴¹ Иса шейле дийди: «Ики адам бир карз берижә бергилиди. Бириниң бәш йүз динар, бириниң хем элли динар бергиси барды. ⁴² Оларың бермәге затлары болмансон, карз берижи икисиниң хем бергисини

гечди. Инди Маңа айт, оларың хайсысы оны көп сөөр?»
⁴³ Симун: «Мениң пикиримче, көпрәк карзы гечилен болса герек» дийди. Иса: «Догры пикир этдин» дийди. ⁴⁴ Онсоң аяла тарап өврүлип, Симуна шейле дийди: «Бу аялы гөрийәңми? Мен сениң өйүңе гелдим, сен Маңа аягым үчин сув-да бермедин. Эмма ол Мениң аягымы гөзяшлары билен ювуп, сачы билен сүпүрди. ⁴⁵ Сен мени өпмедин, эмма бу аял гелелим бәри, ызыны үзмән аякларымдан өпүп отыр. ⁴⁶ Сен Мениң башымы зейтун ягы билен-де ягламадың, эмма бу аял аякларымы ыслы яг билен яглады. ⁴⁷ Шонуң үчин сана айдярын: онуң көп болан гүнәлери гечилди. Онуң көп сөййәндигиниң себәби, ине, шунда. Эмма кимиң аз гүнәси гечилсе, ол аз сөөр». ⁴⁸ Аяла болса: «Сениң гүнәлериң гечилди» дийди. ⁴⁹ Онуң билен биле сачак башында отуранлар: «Гүнәлери-де гечйән бу кимкә?» дийшип, ичлерини геплетмәге башладылар. ⁵⁰ Иса болса аяла: «Иманың сени халас этди. Саг-аман гит» дийди.

8—НЖИ БАП

Исаның ызына эерен аяллар

¹ Шундан соң, Иса шәхерме-шәхер, обама-оба айланып, вагыз эдип, Худайың Патышалыгының хош хабарыны билдирйәрди. ² Он ики шәгирт ве эрбет рухлардан хем сыркавлыклардан гутулан кәбир аяллар, ичинден еди жың чыкан Магдалалы дийилийән Меръем, ³ Хиродесиң өйүни доландырян Хузаның аялы Юханна, Сузанна ве башга-да биртопар аяллар Онуң янындады. Олар өз эмләклери билен Оңа* гуллуқ эдйәрдилер.

Экин тымсалы

⁴ Көп халайык үйшүп, хер шәхерден Исаның янына йыгнананларында, Ол тымсал билен гүррүң берди: «⁵ Бир

* 8:3 *Оңа* — иң гадымы голязмаларда: «олар».

дайхан экин экмәге гидйәр. Экип йөркә, тохумларын бирнәчеси ёлуң якасына дүшйәр, олар депеленийәр ве гушлар гелип, олары чокалаярлар. ⁶ Бирнәчеси хем дашлыга дүшүп, гөгерен бадына гураяр, чүнки ызгар ёк экен. ⁷ Бирнәчеси тикенлериң арасына дүшйәр, тикенлер олар билен өсүп, олары басяр. ⁸ Бирнәчеси-де говы ере дүшенсоң, гөгерип, йүз эссе хасыл берйәр». Булары айдансоң: «Гулагы барлар эшитсин!» дийип гыгырды. ⁹ Шәгиртлери Ондан: «Бу тымсалың манысы нәме?» дийип сорадылар. ¹⁰ Ол шейле дийди: «Худайың Патышалыгының сырларына дүшүнмек укыбы сизе берилди, йөне башгаларына гөзләп гөрмесинлер, эшидип дүшүнмесинлер дийип, тымсаллар билен айдылар. ¹¹ Тымсалың манысы шейле: Тохум Худайың сөзүдир. ¹² Ёлуң якасына дүшен дәнелер сөзи эшидйән адамлары аңладяр. Йөне соң гутулмазлыклары үчин шейтан оларың калбындан сөзи согруп алар. ¹³ Дашлык ере дүшенлер болса сөзи эшиденлеринде шатлык билен кабул эдйән адамлары аңладяр. Йөне олар көклериниң ёклугы үчин, аз вагтлайын иман эдип, сынаг вагты имандан дәнйәрлер. ¹⁴ Тикенлер арасына дүшенлер болса сөзи эшидйәнлери аңладяр, йөне бу яшайшың гайгылары, байлыклары, кейпи-сапасы олары барха богяр, олар хасыл бермейәрлер. ¹⁵ Говы топрага дүшенлер болса, Сөзи эшидип, оны ягшы хем ак йүрекде саклап, сабыр билен миве берйәнлери аңладяр.

Әхли зат ягтылыга чыкар

¹⁶ Хич ким чыраны якып, онуң үстүни бир гап билен өртйән дәлдир я-да оны чарпаяның ашагында гойян дәлдир. Гайтам, ичерик гиренлер ышыгы гөрер ялы, оны чырананың үстүнде гойяндыр. ¹⁷ Чүнки белли болмажак гизлин зат ёкдур, билнип үсти ачылмажак яшырын зат ёкдур. ¹⁸ Шонуң үчин, эшидишиниңизе үнс берин, чүнки кимде бар болса, она берлер, йөне кимде ёк болса, өзүнде бардыр дийип гүман эдйәни хем ондан алнар».

Исаның эжеси ве доганлары

¹⁹ Исаның эжеси билен доганлары Оны гөрмәгә гелди, йөне мәреке зерарлы, олар Онуң янына барып билмедилер. ²⁰ Она: «Эжең билен доганларың дашарда дурлар, Сени гөрмек ислейәрлер» дийип хабар берилди. ²¹ Эмма Иса: «Мениң эжем, доганларым — Худайың Сөзүни диңләп, оны бержай эдйәнлердир» дийди.

Иса тупаны ятырар

²² Бир гүн Иса шәгиртлери билен бир гайыга мүнүп, олар: «Көлүң аңырсына гечелиң» дийди. Шейлеликде, уградылар. ²³ Баряркалар, Ол ука гитди. Көлде бирден гүйчли ел туруп, гайыга сув долуп башлады, олар ховплы ягдая дүшдүлер. ²⁴ Шәгиртлер барып, Оны оярып: «Уссат, Уссат, хеләкленип барярыс!» дийдилер. Иса туруп, еле хем чайканын сува кәеди, олар-да ятды, шейле ими-салалык болды. ²⁵ Ол шәгиртлерине: «Сизиң иманыңыз ханы?» дийди. Олар болса геңиргенишип, горкушып, бири-бирлерине: «Бу ким? Бу еле хем сува буйрук берйәр, олар-да гулак асяр» дийишдилер.

Жынлы адамың сагалдылышы

²⁶ Олар Желиләниң гаршысында ерлешен гадаралыларың юрдуна гелдилер. ²⁷ Иса кенарда гайыкдан дүшенде, Она шол шәхерден болан ве кән вагт бәри жыны бар бир адам габат гелди. Бу эгинбаш геймән, өйде яшаман, мазарларың ичинде яшарды. ²⁸ Ол Исаны гөрөнде гыгырып, Онуң өңүнде ере йүзин йыкылып, батлы сес билен шейле дийди: «Эй Иса! хеммелерден бейик Худайың Оглы, мениң билен нәме ишиң бар? Саңа ялбарярын, мени гынама». ²⁹ Чүнки Иса арвах ол адамдан чыкмагы буйрупды, себәби арвах оны йыгы-йыгыдан тутярды. Мунуң үчин ол адамы зынжырлап, күнделәп саклардылар. Эмма ол баглары гыарды, жын оны чөллере чекерди. ³⁰ Иса ондан: «Адын

нәме?» дийип сорады. Ол хем: «Легион» дийип жогап берди. Чүнки оңа көп жың гирипди. ³¹ Жыңлар өзлерине довах чукурына гитмеги буюрмасын дийип, Иса ялбардылар. ³² Шол ерде дагың үстүнде бир улы доуз сүрүси отлап йөрди. Жыңлар доузларың ичине гирмәге ругсат бермеги үчин, Оңа ялбардылар. Ол хем ругсат берди. ³³ Олар яңкы адамдан чыкып, доузлара гирдилер. Сүри болса учутдан көлүң ичине пайырдашып гарк болды. ³⁴ Чопанлар болан зады гөрөнлеринде гачып, шәхердир обалара муны хабар бердилер. ³⁵ Халайык-да болан зады гөрмек үчин чыкып, Исаның янына гелди. Олар ичинден жыңларың чыкан адамының гейнип, Исаның аякларының дүйбүнде отураныны, акылының хем ериндедигини гөрүп горкдулар. ³⁶ Бу ваканы гөрөнлер болса жың уран адамың нәхили сагаланыны олара гүррүң бердилер. ³⁷ Онсоң гадаралылар юрдунуң бүтин илаты Исадан янларыңдан гитмегини хайыш этдилер, себәби олара улы горкы аралашыпды. Иса-да гайыга мүнүп, ызына гайтды. ³⁸ Эмма ичинден жыңлар чыкан адам Онуң янында болмак үчин, Иса ялбарды. ³⁹ Иса-да: «Бар, өйүңе гайт, Худайың саңа эденлерини гүррүң бер» дийип, оны угратды. Ол хем гидип, Исаның өзүне эденлерини бүтин шәхере жар этди.

Дирелен гыз, сагалан аял

⁴⁰ Иса ызына өврүлип геленде, халк Оны гаршылады, чүнки хеммелер Оңа гарашярды. ⁴¹ Ине, синагоганың башлыгы болан Яйрус атлы бир адам гелип, Исаның аягына йыкылып, Ондан өйүңе бармагы хайыш этди. ⁴² Чүнки онуң он ики яшларындакы екеже гызы өлүм яссыгында ятырды. Иса ол ере барярка, халайык хер яндан Оны гысырды. ⁴³ Ол ерде он ики йылдан бәри ган акмасы тутуп, бар-ёгуны тебиплере харч этсе-де, хич бирисинден шыпа тапмадык бир аял барды. ⁴⁴ Ол Исаның еңсесинден барып, Онуң гейиминиң сыйына элини дегирди велин, шол бада онуң ган акмасы кесилди. ⁴⁵ Иса: «Маңа ким эл дегирди!»

дийди. Хеммелер инкәр эденде, Петрус билен янындакылар: «Уссат! Халк дашыңы алып, Сени гысып-говруп баряр, Сен болсаң: „Маңа ким эл дегирди?“ диййәрсин» дийдилер. ⁴⁶ Эмма Иса: «Маңа бири элини дегирди, чүнки Мен Өзүмден бир гүйжүң чыканыны андым» дийди. ⁴⁷ Аял гизлин галып билмәнини гөрүп, титрәп, Онуң өнүнде ере йыкылды. Бүтин халкың өнүнде нәме үчин Оңа элини дегренини, шол бада хем шыпа тапаныны айтды. ⁴⁸ Иса оңа: «Гызым! Иманың саңа шыпа берди. Саг-аман гит» дийди. ⁴⁹ Иса бу сөзлери айдып дурка, синагога башлыгының өйүнден бири гелип: «Гызың айрылды, Мугаллымы азара гойма» дийди. ⁵⁰ Эмма Иса муны эшиденде, оңа: «Горкма, диңе иман эт, ол гутулар» дийди. ⁵¹ Өе гелип етенлеринде болса, Петрус, Яхя, Якуп ве гызың эне-атасындан башга хич киме Өзи билен ичерик гирмәге ругсат этмеди. ⁵² Хеммелер аглашып, яс тутуп отырдылар. Иса: «Агламаң, ол өленок, ол уклап ятыр» дийди. ⁵³ Гызың өлүдигини билйәндиклери үчин, Оңа гүлүшдилер. ⁵⁴ Эмма Иса хеммелери дашарык ковуп, гызың элинден тутды-да, гыгырып: «Гызым, гал!» дийди. ⁵⁵ Онуң рухы ызына гелип, гыз шолбада ёкары галды. Иса оңа нахар берилмегини буюрды. ⁵⁶ Гызың эне-атасы гең галды. Иса болса нәме боланыны хич киме айтмазлыгы табшырды.

9—НҖЫ БАП

Иса он ики ресулыны ил арасына иберйәр

¹ Иса он ики шәгирдини бир ере чагырып, олара бүтин жынлары ковмага, сыркавлыклара эм этмәге, гүйч хем ыгтыяр берип, ² олары Худайың Патышалыгыны вагыз этмәге, сыркавлара шыпа бермәге ёллады. ³ Олара шейле дийди: «Ёл үчин хич зат алмаң: не таяк, не торба, не чөрөк, не пул, не-де ики көйнек. ⁴ Хайсы өе барсаңыз, шол ерде галып, шол ерден хем ёла чыкың. ⁵ Сизи ниреде кабул этмеселер, шол шәхерден чыкып баряркаңыз, олара гүвәлик болар ялы, аягыңызың тозуны какың». ⁶ Олар-да ёла дүшүп,

обама-оба айландылар, Хош Хабары ыглан эдип, хемме ерде шыпа бердилер. ⁷Тетрарх Хиродес болан вакаларың барыны эшидип, гаты алжырады. Чүнки кәбирлери: «Яхя өлүмден дирелипдир», ⁸кәбирлери: «Ыляс пейда болупдыр», башгалары хем: «Гадым пыгамберлеринң бири дирелипдир» дийишйәрдилер. ⁹Хиродес болса: «Мен Яхяның башыны кесдим, йөне бу хабарларыны эшидйән Адамым кимкә?» дийип, Оны гөржек болярды.

Иса бәш мұң адамы доюряр

¹⁰Ресуллар ызларына өврүлип геленлеринде, өз эден ишлерини Иса хабар бердилер. Ол хем олары янына алып, Бетсайда диен шәхеринң голайында бир чола ере чекилди. ¹¹Халайык муны билип, Онуң ызындан барды. Ол хем олары оңат гаршылап, Худайың Патышалыгы хақда гүррүн берип, шыпа мэтәчлери сагалтды. ¹²Гүн яшып барярка, Онкилер Исаның янына гелип, шейле дийдилер: «Халкы гойбер, төверекдәки обалара, мейданлара гидип, ятара ер ве азык тапсынлар. Чүнки биз бир чола ерде». ¹³Эмма Ол: «Олара сиз иере зат бериң» дийди. Олар хем: «Гидип, бүтин бу халайыга иймит сатын алмасак, бизиң бәш чөрөк билен ики балыкдан башга задымыз ёк» дийдилер. ¹⁴Себәби олар бәш мүнә голай адамды. Эмма Иса шәгиртлерине: «Олары элли-эллиден топар-топар бөлүң-де отурдың» дийип табшырды. ¹⁵Олар хем шейле эдип, хеммелери отуртдылар. ¹⁶Иса болса бәш чөрөк билен ики балыгы алып, Гөге бакып, олар үчин шүкүр этди-де, халка пайлар ялы, бөлүшдирип, шәгиртлерине берди. ¹⁷Хеммелер ийип дойды, артып галан чөрегиң дөвүмлерини болса йыгнап, он ики себеди долдурдылар.

Петрусың Месиҳи танамагы

¹⁸Бир гүн Иса екеликде дога эдйәрди, шәгиртлери хем Онуң янындады. Иса олардан: «Халк Маңа ким диййәр?» дийип сорады. ¹⁹Олар шейле жогап бердилер: «Чокундырыжы

Яхя диййэрлер. Кэбирлери-де Ыляс, кэбирлери хем гадым пыгамберлерин бири дирелипдир диййэр». ²⁰ Олара: «Сиз Маңа ким диййэрсиниз?» дийди. Петрус: «Сен Худайың Месихисин» дийди. ²¹ Иса болса муны хич киме айтман дийип, олар берк табшырды. ²² Ол ене шейле дийди: «Ынсан Оглы көп гөргги гөрмели, яшулулар, баш руханьлар ве канунчылар тарапындан рет эдилмели, өлдүрилмели ве өленден үч гүнден соң дирелмелидир». ²³ Хеммелере шейле дийди: «Ким Мениң ызыма эрмек ислейән болса, өзүни инкэр этсин-де, хер гүн хачыны алып, ызыма дүшсүн. ²⁴ Чүнки ким жаныны халас этмек ислесе, оны йитирер, йөне ким жаныны Мениң угрумда йитирсе, оны халас эдер. ²⁵ Себэби бир адам бүтин дүнийэни газанып-да, өзүни ёгалтса я өзүне зыян етирсе, оңа нэме пейдасы бар? ²⁶ Ким Менден ве Мениң сөзлеримден утанса, Ынсан Оглы-да Өзүниң, Атасының ве мукадес перишделерин шөхраты билен гелен махалы ондан утанар. ²⁷ Эмма сизе догрусыны айдырын: бу ерде дуранларың арасында Худайың Патышалыгыны гөрмезден өң өлүми датмажак кэбир адамлар бар».

Исаның гөрнүши үйтгейэр

²⁸ Бу сөзлери айданындан секиз гүне голай вагт геченсон, Иса Петрус, Яхяны ве Якубы янына алып, дога этмэге дага чыкды. ²⁹ Дога эдип отырка, Онун йүз кешби үйтгэп, эгинбашы ялдырап агарды. ³⁰ Ине, ики адам Онун билен гүррүң эдип дурдулар. Бу Муса билен Ылясды. ³¹ Олар шөхрат билен пейда болуп, Онун Иерусалимде амала ашжак айрылышы хакда гүррүң эдйэрдилер. ³² Петрус билен онун янындакылары укы басмарлаярды, йөне укудан ачыланларында, Исаның шөхратыны хем Онун янында дуран ики адамы гөрдүлөр. ³³ Муса билен Ыляс Исаның янындан айрылып баряркалар, Петрус нэме диййэнини билмэн Оңа: «Уссат, Бизе бу ерде болмак говы, үч чадыр гуралы: бири — Саңа, бири — Муса, бири — Ыляса» дийди. ³⁴ Петрус булары

айдып дурка, бир булут гелип, оlara көлеге салды. Олар булуда гиренлеринде горкдулар. ³⁵ Булутдан: «Мениң сөйгүли* Оглум Бу! Оны динлән» диен оваз гелди. ³⁶ Бу оваз гелен вагты, Иса еке галды. Шәгиртлер болса дымып, гөрөн затлары барада шол гүнлерде хич киме гүррүң бермедилер.

Арвах ёлуган огланың сагалдылышы

³⁷ Шол гүнүң эртеси дагдан иненлеринде, бир улы мәреке Исаны гаршылады. ³⁸ Мәрекәниң ичинден бир адам гыгырып, шейле дийди: «Мугаллым! Саңа ялбарярын, мениң оглума бир серет, чүнки ол мениң ялңыз чагам. ³⁹ Ине, оны бир рух тутяр-да, чага бирден чыгыряр. Рух силтерләп, онуң агзындан ак көпүк гетирип, пагыш-пара эденден соң, ондан зордан айрыляр. ⁴⁰ Оны чыкармаклары үчин, Сениң шәгиртлериңе ялбардым, йөне олар башармадылар». ⁴¹ Иса оңа: «Эй, ёлдан чыкан имансыз несил! Мен хачана ченли сиз билен биле болуп, сизе чыдайын? Оглуңы бәрик гетир» дийди. ⁴² Чага Исаның янына гелйөркә, жың оны ере уруп, көп силтерледи. Эмма Иса арваха кәйәп, чаганы сагалдып, атасына говшурды. ⁴³ Хеммелер Худайың бейикдигине гең галдылар. Хеммелер Исаның бүтин ишлерине гең галышып дуркалар, Ол Өз шәгиртлериңе: ⁴⁴ «Бу сөзлер гулагыңызда галсын: Ынсан Оглы ынсан элине берлер» дийди. ⁴⁵ Эмма олар бу сөзе дүшүнмедилер. Сөз олар акыл етирмез ялы яшырынды, олар хем бу барада Исадан сорамага чекиндилер.

Иң улы ким?

⁴⁶ Шәгиртлериң арасында оларың хайсының улудыгы барада жедел йүзе чыкды. ⁴⁷ Иса оларың йүрегиндәки пикири аңып, бир чаганы алды-да, янында дурузды. ⁴⁸ Онсоң олар шейле дийди: «Ким бу чаганы Мениң адымдан кабул

* 9:35 *Сөйгүли* — иң гадымы голязмаларда: «сайланан».

этсе, Мени кабул этдигидир. Ким-де Мени кабул этсе, Мени Ёлланы кабул этдигидир. Сизиң араңызда ким хем-меден кичи болса, ол улы болар». ⁴⁹ Яхя шейле дийди: «Мугаллым! Биз Сениң адың билен жынлары чыкарян бир адамы гөрүп, оны бөкдедик, чүнки ол бизиң билен бирликде Сениң ызыңа эеренок». ⁵⁰ Иса оңа: «Оны бөкдемән! Чүнки ким сизе гаршы болмаса, сизиң тарапдарыңыздыр» дийди.

Самариялылар Исаны ислемайар

⁵¹ Гөге алынмалы махалы голайланда, Иса Иерусалиме тарап айгытлы ёла дүшди. ⁵² Ол Өзүндөн өң бирнөчө чапары ёллады. Олар хем Оңа тайярлык гөрмек үчин барып, самариялыларың бир обасына гирдилер. ⁵³ Эмма Оны ол ерде кабул этмедилер, чүнки угры Иерусалиме тарапды. ⁵⁴ Шәгиртлери Якуп билен Яхя муны гөрүп: «Я Реб! Олары хеләк этсин дийип, Ылясың эдиши ялы, Гөкден от ягдырмагымызы ислейәрсиңми?» дийдилер. ⁵⁵ Иса өврүлип, олара кәеди: «Сиз хайсы рухдандыгыңызы билмейәрсиниз. ⁵⁶ Ынсан оглы адамлары хеләк этмәге дәл-де, халас этмәге гелди». Онсоң башга оба гитдилер.

Исаның ызына эермек

⁵⁷ Ёл билен баряркалар, бир адам Оңа: «Я Реб! Сен нирә гитсең, мен-де ызыңа дүшерин» дийди. ⁵⁸ Иса оңа: «Тилкилерин сүрени, гушларың хөвүртгеси бардыр, йөне Ынсан Оглуның башыны гоюра-да ери ёкдур» дийди. ⁵⁹ Башга бирине: «Мениң ызыма дүш» дийди. Эмма ол: «Я Реб! Ругсат эт, өнүрти гидип, какамы жайлайын» дийди. ⁶⁰ Эмма Иса оңа: «Гой, өлүлөр өз өлүлерини жайласынлар, йөне сен гит-де, Худайың Патышалыгыны вагыз эт» дийди. ⁶¹ Ене бириси: «Я Реб! Сениң ызыңа дүшейин, йөне ругсат бер, өнүрти өз машгалам билен хошлашайын» дийди. ⁶² Иса оңа: «Элине азалы алансоң, ызына середйән адам Худайың Патышалыгына ярашмаз» дийди.

10–НҖЫ БАП*Етмишлер ил арасына иберилйәр*

¹Шундан соң Реб башга етмиш адамы белләп, олары Өз гитжек болуп йөрен әхли шәхерлерине, ерлерине ики-икиден өңүнден ёллады. ²Олара шейле дийди: «Хасыл бол, йөне ишгәр аз. Хасылыны йыгмага ишгәр иберер ялы, хасыл әси Реббе ялбарың. ³Гидиң! Ине, Мен сизи мөжеклер арасына гузулар ялы ёллаярын. ⁴Яныңыз не халта, не торба, не-де чарык алың. Ёлда хич киме салам бермән. ⁵Хайсы өе барсаңыз, өнүрти: „Бу өе паракатлык!“ дийин. ⁶Ол өйде паракатлыгы сөййән адам бар болса, саламыңыз онуң үстүне гонар, ёк-да болса, ене өзүңизе өврүлер. ⁷Ол өйде галып, оларың беренлерини ийип-ичин, чүнки ишгәр өз муздуна мынасыпдыр. Өйден-өе гитмән. ⁸Бир шәхере барып, кабул эдилениңизде, өңүңизде нәме гоюлса, шоны ийин. ⁹Ол ердәки сыркавлара шыпа берин-де: „Худайың Патышалыгы сизе голайлады“ дийин. ¹⁰Эмма бир шәхере барып, кабул эдилмәниңизде, онуң көчелерине чыкың-да, шейле дийин: ¹¹„Шәхериңизде аягымыза япышан тозаны-да сизе гаршы какярыс. Йөне Худайың Патышалыгының өзүңизе голайлашаныны билиң“. ¹²Мен сизе шол гүнде Содомың ягдайының ол шәхерин ягдайындан хас еңил болжагыны айдярын. ¹³Вай саңа, эй Хоразин! Вай саңа, эй Бетсайда! Сизде йүзе чыкан мугжызалар Сурда ве Сайдада йүзе чыкан болсады, онда олар эййәм жул хем күлүң ичинде отурып тоба эдердилер. ¹⁴Эмма магшар гүни Суруң ве Сайданың ягдайы сизиң ягдайыңыздан хас еңил болар. ¹⁵Сен, эй Капернаум, арша гөтерилерсиңми? Ёк, довзаха ченли ашак ташланарсын. ¹⁶Сизи динлән Мени динләр, сизи рет эден Мени рет эдер. Мени рет эден болса, Мени Ёлланы рет эдер». ¹⁷Ол етмиш шәгирт шатлык билен өврүлип: «Я Реб! Сениң адыңы агзанымызда, жынлар хем бизе боюн болярлар» дийдилер.

¹⁸ Иса оларга шейле дийди: «Мен шейтаның Гөкден йылдырым ялы болуп ашак иненини гөрдүм. ¹⁹ Ине, сизе йыланлары, ичянлары ве душманың бүтин гүйжүни депелемөге ыгтыяр бердим, хич зат сизе зыян етирмез. ²⁰ Йөне рухларың сизе боюн болмагына дәл-де, атларыңызың Гөкде язылмагына бегениң». ²¹ Шол сагатда Иса Мукаддес Рух аркалы шатланып, шейле дийди: «Эй, Ериң-гөгүң Реббиде Атам, Сениң бу затлары акылдарлардан, дүшүнжелилерден яшырып, кичижик чагаларга аян эденине шүкүр эдйэрин! Хава, Ата! Чүнки Сениң халайшың шейледи». ²² Онсоң шәгиртлерине шейле йүзленди: «Хемме зады Маңа Атам табшырды, Оглуң кимдигини Атадан башга хич ким билмез. Атаның хем кимдигини Огулдан ве Оглуң эшгәр этмек ислеийэн адамларыңдан башга хич ким билмез». ²³ Йөрите шәгиртлерге йүзленип, шейле дийди: «Сизиң гөрийэн затларыңызы гөрийэн гөзлер не багтлы!» ²⁴ Сизе айдырын: көп пыгамберлер, патышалар сизиң гөрийэнлериңизи гөрмек иследилер, йөне гөрмедилер, сизиң эшидийэнлериңизи эшитмек иследилер, йөне эшитмедилер».

Оңат самариялы

²⁵ Ине, бир канунчы туруп, Исаны сынамак үчин: «Мугаллым! Эбеди яшайшы мирас алмак үчин, мениң нәме этмегим гөрек?» дийип. Ондан сорады. ²⁶ Иса оңа сораг билен йүзленди: «Канунда нәме язылыпдыр? Сен нәхили окаярсың?» ²⁷ Ол: «Худайың Реббиде бүтин калбың, бүтин жаның, бүтин гүйжүң ве бүтин дүшүнжәң билен сөй, гоңшыңы өзүң ялы сөй» дийди. ²⁸ Иса оңа: «Догры жогап бердиң, шуны эт, яшарсың» дийди. ²⁹ Эмма ол өзүни аклажак болуп: «Мениң гоңшым ким?» дийип, Исадан сорады. ³⁰ Иса оңа шейле жогап берди: «Бир адам Иерусалимден Эриха барярка, гаракчыларың элине дүшйәр. Олар онуң эшиклерини эгнинден сыпырып алярлар-да, оны енжип, чалажан ташлап гидйәрлер. ³¹ Төтәнликде бир руханы шол ёлдан барярка, ол адамы гөренде, ёлуң ол тарапы билен

гечип гидйэр. ³² Онсоң бир левили-де шол ере гелип, оны гөрөнде, ёлуң ол тарапы билен гечип гидйэр. ³³ Йөне шол ёлдан гечип барян бир самариялы онуң үстүнден гелийэр, оны гөрүп йүреги аваяр. ³⁴ Онуң янына барып, зейтун ягы билен шерап гуюп, яраларыны сараяр. Онсоң ол адамы өз эшегине мүндүрип, бир мыхманхана гетирип, оңа гарашык эдйэр. ³⁵ Шол гүнүң эртеси чыкарып мыхманханача ики динар берип: „Муңа гарашык эт, артыкмач харажадыңы өврүлип гелийэркэм берерин“ диййэр. ³⁶ Сениң пикириңче, бу үч адамың хайсысы гаракчыларың элине дүшен адамың гоңшусы боляр?» ³⁷ Канунчы: «Оңа рехим эден адам» дийип жогап берди. Иса хем оңа: «Бар, сен-де шонуң ялы эт» дийди.

Иса Марта билен Меръемиң өйүндө

³⁸ Иса билен шәгиртлери ёлларына довам эдип баряркалар, Ол бир оба гирди. Ол обада Марта атлы бир аял Оны өйүне мыхман алды. ³⁹ Бу аялың Меръем атлы бир гыз доганы барды. Ол Исаның аягына якын отуруп, Онуң сөзлерине гулак асырды. ⁴⁰ Марта хызмат билен башагай болуп йөршүне, Исаның янына гелип, шейле дийди: «Я Реб! Гыз доганамың мениң еке өзүме хызмат этдирип йөрмеги сениң первайыңа дәлми? Оңа айт, маңа көмөклешсин». ⁴¹ Иса оңа шейле дийди: «Марта, Марта! Сен көп затлара аладаланып, биынжалык болярсың. ⁴² Йөне диңе бир зат герек. Меръем өзүндөн алынмажак оңат пайы сайлады».

11–НЖИ БАП

Нәхили дога этмели

¹ Гүнлериң биринде Иса бир ерде дога эдйәрди. Дога-сыны гугаранда, шәгиртлериниң бири Оңа: «Я Реб! Яхяның өз шәгиртлерине өвредиши ялы, Сен хем bize дога этмеги өврет» дийди. ² Олара шейле дийди: «Дога эдениңизде шейле дийиң: Эй, Гөкдәки Атамыз*! Адың мукаддес

* 11:2 *Гөкдәки Атамыз* – иң гадымы голязмаларда: «Ата».

болсун. Патышалыгың гелсин, Гөкде болшы ялы, Ерте-де Сениң ислегин амала ашсын. ³ Гүнделик чөрегимизи бизе гүнде бер. ⁴ Гүнәлеримизи геч. Чүнки биз хем өзүмизе гаршы гүнә эденлерин барының гүнәсини гечйәрис. Бизи сынага салма, бизи иблистен халас эт». ⁵ Онсоң Иса олара шейле дийди: «Айдалы, сизин биринизин бир достуңыз бар. Ол ярыгиже оңа барып, шейле диййәр: „Дост! Маңа үч чөрөк карз бер. ⁶ Чүнки бир достум ёлдан мениңкә гелди. Онуң өнүнде гоюра задым ёк“. ⁷ Ол хем ичерден шейле диййәр: „Маңа зәхмет берме, гапы эййәм япылды, чагаларым мениң билен биле дүшекде ятыр, мен туруп, саңа зат берип билжек дәл“. ⁸ Сизе диййәрин, яңкы достлук хатырасына туруп, оңа чөрөк бермесе-де, онуң хөчжетлиги үчин нәче ислесе берер. ⁹ Сизе диййәрин, дилән, сизе берлер. Агтарың, тапарсыңыз. Гапыны какын, сизе ачылар. ¹⁰ Чүнки хер дилән алар, агтаран тапар, гапы какана гапы ачылар. ¹¹ Сизден хайсы ата оглы чөрөк диләнде, оңа даш берер? Я-да балык диләнде, балык ерине оңа йылан берер? ¹² Я-да юмуртга диләнде, оңа ичян берер? ¹³ Шейлеликде, эрбет болан сиз өз огланларыңыз оңат сылаглар бермеги билиән болсаңыз, Гөкдәки Атаңыз Өзүнден диләнлере хас-да көп Мукаддес Рухы берер!»

Иса ве Беелзебул

¹⁴ Бир гезек Иса бир лал жыны ковярды. Жын чыкан бадына, лал адам геплемәге башлады, халайык муңа гениргенди. ¹⁵ Йөне оларың кәбири: «Ол жынларың ханы Беелзебул аркалы жынлары ковяр» дийдилер. ¹⁶ Бейлекилер хем Гөкден бир аламант гөркездегини талап эдип, Оны сынамакчы болдулар. ¹⁷ Эмма Иса оларың пикирлерини билип, шейле дийди: «Ичинде бөлүнишик болан патышалык даргар, өз ичинден бөлнөн өй йыкылар. ¹⁸ Шейтан өз ичинден бөлүнсә, онуң патышалыгы нәхили дурад? Муны сизин „Жынлары Беелзебул аркалы ковяр“ диййәниниз

үчин айдярын. ¹⁹ Мен жынлары Беелзебул аркалы ковян болсам, онда сизин адамларыңыз олары ким аркалы ковяр? Мунуң үчин, олар сизе казылык эдерлер. ²⁰ Мен жынлары Худайың бармагы аркалы ковян болсам, онда Худайың Патышалыгы сизе гелендир. ²¹ Долы ярагланан бир гүйчли адам өз өйүни гораян болса, онуң мал-мүлки ховпсузлык-дадыр. ²² Эмма өзүнден гүйчли адам хужум эдип, оны еңсе, онда онуң буйсанян хемме ярагларыны алып, олжасыны пайлар. ²³ Мениң билен биле болмадык Маңа гаршыдыр, Мениң билен биле йыгмадык дагадар. ²⁴ Ал-арвах адамдан чыканда, гурак ерлере айланып, дынчлык гөзлейәр, йөне оны тапманда: „Чыкан өйүме өврүлейин“ диййәр. ²⁵ Доланып геленде, өйүң сүпүрилги, ербе-ердигини гөрийәр. ²⁶ Онсоң гидип, өзүнден хем эрбет еди рухы янына аляр-да, шол ере барып, месген тутяр. Шейлеликде, ол адамың соңкы ягдайы озалкысындан хем эрбет боляр». ²⁷ Иса бу затлары айдып дурка, халайыгың арасындан бир аял сесини гаталдып: «Сени догран, Сени эмдирен эне не багтлы!» дийди. ²⁸ Ол болса шейле жогап берди: «Хава, Худайың сөзүни эшидип, оны ерине етирийәнлер хас хем багтлыдыр!»

Юнусың аламаты

²⁹ Халайык йыгнаныберенде, Иса шейле дийди: «Бу несил эрбет несил, ол алаMAT талап эдйәр, йөне она Юнус пыгамбериңкиден башга алаMAT берилмез. ³⁰ Юнус Ниневия халкына нәхили алаMAT болан болса, шонуң ялы-да, Ынсан Оглы бу несле алаMAT болар. ³¹ Гүнортаның аял патышасы хөкүм гүнүнде бу неслиң адамлары билен билеликде галып, олары хөкүм эдер. Чүнки ол Сүлейманың пәхимини диңлемек үчин, Ериң ол ужундан гелди, ине, бу ерде Сүлеймандан-да улы Бири бар. ³² Ниневия халкы хөкүм гүнүнде бу несил билен билеликде галып, оны хөкүм эдер, чүнки олар Юнусың вагзы билен тоба этдилер, ине, бу ерде Юнусдан-да улы Бири бар».

Бедениң ышыгы

«³³ Хич ким чыраны якып, гизлин ерде я-да галла өлчегиниң ашагында гойян дәлдир, терсине, ичери гиренлер ышыгы гөрер ялы, оны чыраданың үстүнде гойяндир. ³⁴ Сениң бедениң чырасы гөзүндир. Гөзүң саг болса, бүтин бедениң хем ягты болар, гөзүң шикесли болса, бүтин бедениң хем гараңкы болар. ³⁵ Шейлеликте, әгә бол, сендәки ышык гараңкы болаймасын. ³⁶ Сениң бүтин бедениң ягты болуп, хич бир гараңкы ери ёк болса, чыра сени өз шөхлеси билен ягтылдын ялы, бедениң бүтинлей ягты болар».

Вай гүнүңизе, фарисейлер!

³⁷ Иса бу затлары айдып дурка, бир фарисей Оны өйүне нахара чагырды. Ол барып, сачак башында отурды. ³⁸ Фарисей Онуң нахардан өң ювунманлыгыны гөрөнде гениргенди. ³⁹ Эмма Реб оңа шейле дийди: «Ине, сиз фарисейлер кәседир гап-чанагын дашыны арассалаярсыңыз, йөне ичиниз огурулык хем яманлыкдан долы. ⁴⁰ Акмаklar! Дашарыны ярадан ичерини-де яратмадымы? ⁴¹ Бар задыңыздан садака берин, ине, хеммеси сизин үчин арасса болар. ⁴² Вай гүнүңизе, эй фарисейлер! Чүнки сиз нарпыздан, садап отундан, хер хили гөк өнүмден зекат берйәрсиниз, йөне адыллык ве Худайың сөйгүсини әсгермезлик эдйәрсиниз. Сиз булары этмели, бейлекилери-де әсгермезлик этмели дәлдиниз. ⁴³ Вай гүнүңизе, эй фарисейлер! Чүнки сиз синагогаларда баш күрсүлери, базар ерлеринде салам алмагы сөййәрсиниз. ⁴⁴ Вай гүнүңизе! Чүнки сиз белгисиз габырлар ялысыңыз. Бу габырларың үстүнде гезйән адамлар оларың барлыгыны билйән дәлдир». ⁴⁵ Канунчыларың бири Она: «Эй Мугаллым! Сен бу затлары айтмак билен, бизин хем гөвнүмизе дегйәрсин» дийди. ⁴⁶ Иса хем шейле дийди: «Вай сизин хем гүнүңизе, эй канунчылар! Чүнки сиз гөтермеги кын йүклери адамлара йүклейәрсиниз, өзүңиз болса ол йүклере бир бармагыңызы хем дегирмейәрсиниз. ⁴⁷ Вай гүнүңизе!

Чүнки сиз пыгамберлериң губурларыны саярсыңыз, олары өлдүрөнлер болса сизиң аталарыңыз. ⁴⁸ Шейдип хем, аталарыңызың эден ишлерине гүвәлик берип, олар билен ылалашарсыңыз. Олар пыгамберлери өлдүрдилер, сиз хем оларың губурларыны саярсыңыз. ⁴⁹ Шу себәпден хем Худайың хикмети айдыпдыр: „Мен оlara пыгамберлер, рессулар иберерин, оларың кәбирини өлдүрерлер, кәбирини хем ызарларлар“. ⁵⁰ Шонуң үчин, дүйнө гурлалы дөкүлен бүтин пыгамберлериң ганы шу несилден соралар. ⁵¹ Хава, Мен сизе айдярын: Хабылың ганындан башлап, тә гурбанлык эдилйән ер билен ыбадатхана арасында өлдүрилен Зекеряның ганына ченли дөкүлен ганлар шу несилден соралар. ⁵² Вай гүнүңизе, эй канунчылар! Чүнки сиз билимиң ачарыны алып гитдиңиз, не өзүңиз гирдиңиз, не-де гиржеклере ёл бердиңиз». ⁵³ Иса ол ерден гиденсоң, канунчылар билен фарисейлер Оны гаты гыссап, бирентек затлара жогап бермегини иследилер. ⁵⁴ Шейлеликте, Онуң агзындан бир зат гапжак болуп, дузак гурдулар.

12–НЖИ БАП

Дуйдурыш ве хыжувландырыш

¹ Бу аралыкда халкдан мүнлерче адам үйшүшип, бири-бирлерине гысылышып дуркалар, Иса өңүрти Өз шәгиртлерине гүррүң бермәге башлады: «Өзүңизи фарисейлериң хамырмаясындан, ягны икийүзлүликден гораң. ² Усти ачылмажак япык зат, билинмежек гизлин зат ёкдур. ³ Гараңкылыкда нәме айтсаңыз, ягтылыкда эшидилер, ички отагларда чакан чавушыңыз тамларың үстүнден ыглан эдилер. ⁴ Эмма Мен, эй достларым, сизе айдярын, тени өлдүрип-де, башга зат этмеги башармаянлардан горкман. ⁵ Кимден горкмалыдыгыңызы Мен сизе айдайын: өлдүрөндөн соң довзаха зыңмага гудраты гүйчли Худайдан горкуң. Хава, сизе айдярын, Ондан горкуң. ⁶ Бәш серче ики көпүге сатылмаярмы? Муңа гарамаздан, Худай оларың хич

бирини унутмаяр. ⁷ Сизиң башыңызың сачлары хем бүтинлей саналгыдыр. Горкмаң, сиз көп серчелерден гымматлысыңыз. ⁸ Сизе диййәрин, ким Мени адамларың өнүнде ыкпар этсе, Ынсан Оглы хем оны Худайың перишделериниң өнүнде ыкпар эдер. ⁹ Ким Мени адамларың өнүнде инкәр этсе, ол Худайың перишделериниң өнүнде инкәр эдилер. ¹⁰ Ким Ынсан Оглуна гаршы бир сөз айтса, багышланар, йөне ким Мукаддес Руха дил етирсе, багышланмаз. ¹¹ Сизи синагогалара, башлыкларың, хөкүмдарларың өнүне гетиренлеринде, нәхили, нәме жогап бержегиңизи, нәме дийжегиңизи гайгы этмәң. ¹² Чүнки Мукаддес Рух нәме диймелидигиңизи шол сагадың өзүнде сизе өвредер».

Бай акмак

¹³ Халайыгың арасындан бири Она: «Мугаллым! Дога-ныма айт, гой, ол мирасы мениң билен бөлүшсин» дийди. ¹⁴ Иса она: «Эй адам, ким Мени сизиң казыңыз я мирас бөлүжиниз эдип белледи?» дийди. ¹⁵ Онсоң олар: «Хабардар болуң! Өзүңизи хер хили бетнебисликден гораң, чүнки бириниң яшайшы онуң мал-мүлкүниң боллугына баглы дэлдир» дийди. ¹⁶ Олар бир тымсал айтды: «Бир бай адамың ери бол хасыл берйәр. ¹⁷ Ол адам: „Нәме этсемкәм? Хасылымы гоймага жайым ёк“ дийип ичини гепледйәр. ¹⁸ Онсоң шейле диййәр: „Шейле эдерин: аммарларымы сөкүп, улурак аммарлар саларын-да, бүтин галламы, бар задымы шол ере йыгнап, ¹⁹ өзүме: Эй жаным, көп йыл үчин йыгналан биртопар задым бар, дынжыңы ал, ий, ич, кейп чек“ диерин. ²⁰ Эмма Худай она: „Эй акмак! Эдил шу гижәниң өзүнде жаның сенден алнар. Онсоң тайярлан затларың киме галар?“ диййәр. ²¹ Худайың назарында бай болман, өзи үчин дөвлет йыгнаян адамың ягдайы шейледир».

Гайгы этмәң

²² Онсоң Иса шәгиртлерине шейле несихат берди: «Шо-нуң үчин сизе диййәрин: нәме иеркәм дийип жаныңызы,

нәме гееркәм дийип тениңизи гайгы этмән. ²³Жан – иймитден, тен эгин-эшикден ёкарыдыр. ²⁴Гаргалара середин, олар не экйәр, не-де оряр. Оларың не аммарлары, не-де азык сакланын жайлары бар. Муңа гарамаздан, Худай олары иймитлендирйәр. Сиз гушлардан нәче гимматлысыңыз! ²⁵Сизиң хайсы бириңиз алада эдип, өз боюңызы тирсек бойы артдырып билйәрсиниз? ²⁶Бу кичижик зады эдип билмейән болсаңыз, онда нәмә галан затларың гайгысыны эдйәрсиниз? ²⁷Лилияларың өсүшине середин, олар не зәхмет чекйәр, не-де йүп эгирийәр. Эмма сизе диййәрин: Сүлейман өзүниң бүгин шан-шөхратында хем буларың бири ялы-да гейинмәнди. ²⁸Бу гүн мейданда болуп, эртир ожага ташланын оты Худай шейле гейиндирйән болса, сизи нәхили артык гейиндирер, эй, иманы азлар! ²⁹Сиз-де нәме ийжегиңизи, нәме ичжегиңизи агтарман, гайгы этмән. ³⁰Чүнки дүнйәниң миллетлери буларың хеммесини агтарярлар, Атаңыз хем буларың сизе герекигини билйәр. ³¹Худайың патышалыгыны агтарың, бу затларың хем бары сизе онун үстүне гошулып берлер. ³²Горкма, эй кичижик сүри! Чүнки Атаңыз Патышалыгы сизе бермәге разы болды. ³³Нәмәңиз бар болса сатың, садака берин. Өзүңизе Гөкде көнелмейән киселер, түкенмейән хазына тайярлан. Ол ере огры голайлашын дәлдир, гүе дегйән дәлдир. ³⁴Хазынаңыз ниреде болса, йүрегиңиз хем шол ерде болар».

Оя хем тайярлыклы болуң

«³⁵Биллериңиз гушалгы, чыраларыңыз якылгы болсун. ³⁶Агалары тойдан гелип, гапыны каканда, тиз оңа ачмак үчин гарашын адамлар ялы болуң. ³⁷Агасы геленде, оядыгыны гөржек хызматкәрлери нәхили багтлы! Сизе догрусыны айдярын, ол билини гушап, олары сачак башында отурдып, гелер-де, олар хызмат эдер. ³⁸Икинжи нобатда я-да үчүнжи нобатда гелип-де, оларың оядыгыны гөрсө, ол хызматкәрлер багтлыдыр. ³⁹Эмма муны билиң: өй эеси огрының хайсы сагатда гелжегини билседи, оя галарды ве

өйүни ярдырмазды. ⁴⁰ Сиз хем тайяр болуң. Чүнки Ынсан Оглы осламаян сагадыңызда гелер». ⁴¹ Шонда Петрус: «Я Реб! Бу тымсалы диңе бизе айдярсыңмы я-да хеммелере?» дийди. ⁴² Реб шейле дийди: «Онда, вагтлы-вагтында хызматкэрлере нахар пайларыны бермек үчин, агасының оларың үстүнден гоян садык хем акыллы иш доландырыжысы ким? ⁴³ Агасы геленде, онуң шейле эдип йөренини гөржек хызматкэри не багтлы! ⁴⁴ Сизе догрусыны айдярын: агасы бүтин мал-мүлкүни шоңа ынанар. ⁴⁵ Бу хызматкэр өз ичинден: „Агам гич гелер“ дийип, хызматкэрлери, кенизлери урмага, ийип-ичип серхош болмага башласа, ⁴⁶ Ол хызматкэриң агасы онуң осламаян гүнүнде, билмейэн сагадында гелип, оны ики бөлөр-де, пайыны имансызларыңкы билен дең эдер. ⁴⁷ Агасының ислегини билип, тайынланмадык, онуң ислегини ерине етирмедик хызматкэр көп енжилер. ⁴⁸ Йөне билмән, таяга мынасып иш эден аз енжилер. Киме көп берлен болса, ондан хас көп талап эдилер, киме көп зат ынанылан болса, ондан көп хем исленер. ⁴⁹ Мен дүнийә от ягдырмага гелдим, артыкмач туташып янмагыны нәхили арзув эдйэрин! ⁵⁰ Мениң ерине етирмели бир чокунмам бар, бу болянча нәхили дарыгырын! ⁵¹ Мен ер йүзүне паряхатлык гетирмәге гелендир өйдйәрсинизми? Ёк, сизе айдярын: терсине, бөлүнишик гетирмәге гелдим. ⁵² Мундан бейлэк бир өйде яшаян бәш адам бөлүнишип, үчүси икисине гаршы, икиси хем үчүсине гаршы болар. ⁵³ Ата огла гаршы, огул ата гаршы, эне гыза гаршы, гыз хем энә гаршы, гайынене гелне гаршы, гелин хем гайыненә гаршы болар».

Аламатлара дүшүнмек

⁵⁴ Иса халайыга хем шейле дийди: «Сиз бир булудың гүнбатардан галаныны гөрөн бадыңызга: „Ягыш гелйәр“ диййәрсиниз, шейле хем боляр. ⁵⁵ Ел илерден өвсенде: „Ыссы болжак“ диййәрсиниз, шейле хем боляр. ⁵⁶ Эй ики-йүзлүлөр! Ерин, Гөгүң йүзүни танап билийән сиз, нәхили

боляр-да, хэзирки вагты танап билмейэрсиниз? ⁵⁷ Нэме үчин өз яныңыздан догрыны сайгарып билмейэрсиниз? ⁵⁸ Давагэриң билен хэкиме баряркаң, ёлда онуң билен ярашжак бол, ол сени казының өңүне сүрмесин, казы хем сени нобатчының элине бермесин, нобатчы хем сени зындана салмасын. ⁵⁹ Саңа айдырын, соңкужа көпүгини берйәнчән, ол ерден чыкмарсың».

13–НЖИ БАП

Тоба эдиң

¹ Шол вагт бирнэче адам гелип, Пилатусың гурбанларыны өз ганларына гаран желилелилери хақда Оңа гүррүң бердилер. ² Иса шейле жогап берди: «Бу гөргүлери гөрендиклери үчин, сиз ол желилелилери бейлеки бүгин желилелилерден гүнэкәрдир өйдйэрсинизми? ³ Мен сизе диййэрин: ёк! Йөне тоба этмесениз, сизиң хеммәңиз шейле хелэк боларсыңыз. ⁴ Я-да үстлерине Силоам минарасы йыкылып өлен ол он секиз адамы Иерусалимде яшаян әхли адамлардан языклыдыр өйдйэрсинизми? ⁵ Мен сизе диййэрин: ёк! Йөне тоба этмесениз, сизиң хеммәңиз шолар ялы хелэк боларсыңыз».

Миве бермейән агач

⁶ Онсоң Иса олар шу тымсалы айтды: «Бир адамың багында битип отуран бир инжир агажы бар экен. Ол гелип, ондан миве агтаряр, йөне тапмаяр. ⁷ Багбана: „Ине, үч йылдыр, мен гелип, бу агачдан миве агтарярын, эмма тапмаярын. Оны кес, нәмә ери бидерек тутуп отыр?“ диййәр. ⁸ Эмма багбан оңа шейле диййәр: „Ага, оңа бу йыл хем дегме, мен онуң төверегини газып, дөкүнлэйин. ⁹ Миве берсә оңат, бермесе-де, гелжек йыл кесэрсин“».

Бир аялың сагалдылышы

¹⁰ Иса Сабат гүни синагогаларың биринде сапак берип отырды. ¹¹ Ол ерде он секиз йыл бәри ичинде эжизлик рухы болан бир аял барды. Ол ики эпленип, асла гөнелип

билмейәрди. ¹² Иса оны гөрөнде, янына чагырып, оңа: «Начар! Сен өз эжизлигинден халас эдилдин» дийди. ¹³ Онсоң элини онуң үстүнде гойды велин, аял деррев гөнелди-де, Худайы шөхратландырмага башлады. ¹⁴ Синагоганың башлыгы Исаның Сабат гүни шыпа беренине гахары гелди, халайыга йүзленип: «Иш этмек үчин алты гүн бардыр, шыпа тапмага Сабат гүни дәл-де, шол гүнлерде гелин» дийди. ¹⁵ Реб хем оңа шейле дийди: «Икийүзлүлөр! Сизин хайсы бириңиз Сабат гүни өкүз я эшегини ахырың башындан чөзүп, сува якмага эжитмейөр? ¹⁶ Бу болса Ыбрайымың он секиз йыллап шейтан тарапындан багланан гызы. Ол Сабат гүни бу даңыдан халас эдилмели дәлми?» ¹⁷ Иса бу сөзлери айданда, Оңа гаршы чыкянларың хеммеси утандылар, Онуң эдйән дабаралы ишлерине бүтин халайык бегенди.

Горчица тохумы ве хамырмая

¹⁸ Онсоң Иса шейле дийди: «Худайың Патышалыгы нәмә меңзейөр? Мен оны нәмә меңзедейин? ¹⁹ Ол бир адамың алып, өз багында экен горчица тохумы ялыдыр. Ол өсүп, бир улы агач болды, гөгүн гушлары шахаларында хөвүртгеледилер». ²⁰ Ене-де шейле дийди: «Худайың Патышалыгыны нәмә меңзедейин? ²¹ Ол бир аялың алып, бүтин хамыр туршаянча үч чанак уна гошан хамырмаясы ялыдыр».

Дар гапы

²² Иса Иерусалиме тарап баршына, шөхерлерин, обаларың ичинден гечип, сапак берйәрди. ²³ Бир адам Оңа: «Я Реб! Халас болжаклар азмы?» дийди. Иса олара шейле дийди: «²⁴ Дар гапыдан гирмәге чалшың, чүнки сизе диййәрин: бирентеклер гиржек болар, йөне башармаз. ²⁵ Өй эси туруп, гапыны япанда, сиз дашарда галып: „Я Реб, гапыны бизе ач“ дийип, гапыны какмага дурарсыңыз. Эмма Ол сизе: „Мен сизи танамаярын, ниреден гелендигиңизи билмейәрин“ дийип жогап берер. ²⁶ Шонда сиз шейле

диерсиңиз: „Биз Сениң өңүндө ийип-ичдик, Сен бизиң көчелеримизде сапак бердиң“. ²⁷ Эмма Ол: „Мен сизи та-намааярын, ниредендигиңизи билмейэрин дийип айдярын ахырын. Барыңыз янымдан айрылың, эй, нэхак иш эден-лер“ диер. ²⁸ Ыбрайымы, Ысхагы, Якубы ве әхли пыгамбер-лери Худайың Патышалыгында, өзүңизиң болса дашарык ковуланыңызы гөрениңизде, ол ерде аглама ве диш гыжа-ма болар. ²⁹ Гүндогардан, гүнбатардан, демиргазықдан, гү-нортадан адамлар гелип, Худайың Патышалыгында сачак башында отурарлар. ³⁰ Ине, илкинжилер болжак ахыркылар бар ве ахыркылар болжак илкинжилер бар».

Эй Иерусалим!

³¹ Шол вагт кәбир фарисейлер гелип, Оңа: «Бу ерден айрыл, гит, Хиродес Сени өлдүрмек ислейэр» дийдилер. ³² Иса оlara шейле дийди: «Гидиң-де, ол тилкә айдың, ине, Мен бу гүн ве эртир жынлары ковуп, шыпа берерин, үчүн-жи гүни ишими битирерин. ³³ Йөне Мен бу гүн, эртир ве биригүн ёл йөремели. Чүнки бир пыгамбериң Иерусалимден дашарда өлмеги болуп билжек зат дәлдир. ³⁴ Эй Иеруса-лим! Пыгамберлери өлдүрйән, өзүне ибериленлери дашла-ян Иерусалим! Бир товугың жүйжелерини ганатларының ашагына йыгнайшы ялы, Мен хем нәче гезек сениң чага-ларыңы үйшүржек болдум, эмма сиз ислекедиңиз! ³⁵ Ине, өйүңиз сизе хараба болуп гаялар. Мен сизе айдярын: сиз: „Раббиң адындан гелен гутлы болсун“ диене денеч Мени гөрмерсиңиз».

14—НЖИ БАП

Иса бир фарисейиң өйүндө

¹ Бир Сабат гүни Иса фарисейлериң башлыкларындан бириң өйүне нахара гелди. Олар хем Оны гөз астына алярдылар. ² Ине, сув йыгнанма кеселли бир адам Онуң гаршысына гелди. ³ Иса канунчылара, фарисейлере йүзле-нип: «Сабат гүни шыпа бермек догрумы я догры дәлми?»

дийди. ⁴ Олар сеслерини чыкармадылар. Иса хем яңкы адамы янына чекип, оны сагалдып гойберди. ⁵ Онсоң олардан: «Сабат гүни сизден бириниң эшеги* я-да өкүзи гуя гачса, оны деррев чыкармазмы?» дийип сорады. ⁶ Олар бу сораглара жогап берип билмедилер. ⁷ Иса чагырыланларын төри сайлаяндыкларыны гөрүп, олар бир тымсал айтды: «⁸ Бири сени тоя чагыранда, барып, төре гечме, ол сенден хас гадырлы бирини хем чагыран болаймасын. ⁹ Сени чагыран гелип, саңа: „Ериңи муңа бер“ дийәймесин. Онсоң сен утанып, иң пес ерде отурмалы боларсың. ¹⁰ Чагырыланыңда, сени чагыран янына гелип: „Эй дост! Төре геч“ диер ялы, барып, иң пес ерде отур. Онсоң сачак башында өзүң билен отуранларын янында хорматың болар. ¹¹ Чүнки ким өзүни бейгелтсе, песелер, өзүни песелтсе, бейгелер».

Кимлери нахара чагырмалы

¹² Онсоң Иса Өзүни чагырана шейле дийди: «Өйләнлик я-да агшамлык нахарыны беренде достларыңы, доганларыңы я гарындашларыңы, я-да бай гоңшуларыңы чагырма. Чагырсаң, олар хем сени чагырып, өзезини долар. ¹³ Зыяпат беренде гарыплары, майыплары, агсаклары, көрлери чагыр. ¹⁴ Олар саңа өзезини долуп билмедиклери үчин, сен багтлы боларсың, чүнки догруларын дирелен вагты, саңа онуң өзези берлер». ¹⁵ Иса билен биле сачак башында отуранларын бири муны эшиденде Оңа: «Худайың патышалыгында чөрек ийжек не багтлы!» дийди. ¹⁶ Ол хем оңа шейле дийди: «Бир адам улы зыяпат берип, биртопар адамы чагырар. ¹⁷ Нахар вагты боланда чагырыланлара: „Гелиң, әхли зат тайяр“ дийип, хызматкәрини иберийәр. ¹⁸ Эмма оларын бары, диллешен ялы, өтүнч сорамага башлайлар. Илкинжиси оңа: „Мен бир бөлек ер сатын алдым, гидип шоны гөрмели. Хайыш эдйәрин, мени

* 14:5 *Эшеги* — иң гадымы голязмаларда: «оглы».

багышла“ диййэр. ¹⁹ Бейлекиси: „Мен бэш жүбүт өкүз сатын алдым, шолары барламага барярын. Хайыш эдйэрин, мени багышла“ диййэр. ²⁰ Ене бири: „Мен яңы өйлендим, шонуң үчин гелип билмейэрин“ диййэр. ²¹ Хызматкэр гелип, булары агасына хабар берйэр. Онсоң өй эеси гахарланып, хызматкэрин: „Тиз шэхерин көчелерине, ёлларына гит-де, гарыплары, майыплары, көрлери, агсаклары, шу ере гетир“ диййэр. ²² Хызматкэр: „Ага! Сениң айданың ерине етирилди, йөне энтек хем ер бар“ диййэр. ²³ Онсоң ага хызматкэрин: „Ёллара, хаятлара бар-да, адамлары гүйч билен гетир, өйүм долсун“ диййэр. ²⁴ Сизе айдярын, чагырылан адамларың екежеси хем Мениң зыяпат нахарымдан датмаз».

Исаның шәгиртлери

²⁵ Улы мәреке Иса билен биле барялды. Иса ызына өврүлип, олара шейле дийди: «²⁶ Ким Мениң яныма гелип, атасыны, энесини, аялыны, оглан-ушагыны, доганыны, уясыны хатда өз жаныны хем йигренмесе, Мениң шәгирдим болуп билмез. ²⁷ Ким өз хачыны гөтерип, Мениң ызыма дүшмесе, Мениң шәгирдим болуп билмез. ²⁸ Сизден бири бир минара салжак боляр диели. Ол: „Муны тамамламага пулум етермикэ?“ дийип, илки отуруп, харжыны хасапламазмы? ²⁹ Чүнки бинаны тутуп, соң иши тамамлап билмесе, муны гөрөнлериң хеммеси оңа гүлүп: ³⁰ „Бу адам салмага башлады велин, йөне тамамлап билмеди“ диер. ³¹ Я-да бир патыша башга бир патыша билен уруш этмәге баряр диели. Он мүн эсгер билен үстүме гелйән йигрими мүне гаршылык гөркездеги башарарынмы дийип, илки отуруп маслахатлашмазмы? ³² Башармажак болса, ол душман энтек узакдака, илчи иберип, ярашык шертлерини сорар. ³³ Шейлеликде, сизин хер бириңиз бар задыңыздан эл чекмесеңиз, Мениң шәгирдим болуп билмерсиңиз. ³⁴ Дуз говы затдыр, йөне ол өз тагамыны йитирсе, онда она нәме билен тагам берлер? ³⁵ Ол не ере, не-де дөкүне ярар, оны дашарык зыңарлар. Гулагы барлар эшитсин!»

15–НЖИ БАП

Йитен гоюн тымсалы

¹ Бүтин салгытчылардыр гүнәкәрлер Исаның айдянларыны динлежек болуп, Онуң дашына үйшүшйәрдилер. ² Фарисейлер билен канунчылар болса: «Бу адам гүнәкәрлери кабул эдйәр, олар билен биле нахар иййәр» дийип хүнүрдешйәрдилер. ³ Онсоң Иса оlara шу тымсалы айтды: «⁴ Сизден бириниң йүз гойны бар ве оларың бирини йитирйәр диели. Ол тогсан докузысыны дүзде гоюп, тапянча, йитениң ызындан гитмезми? ⁵ Тапанда болса оны бегенч билен гершине алып, ⁶ өйүне гелер. Онсоң достларыны, гоңшуларыны чагырып: „Мениң билен биле шатланың. Мен йитен гойнумы тапдым“ диер. ⁷ Сизе айдярын: шунуң ялы, тоба эден еке гүнәкәр үчин, Гөкде болжак шатлык тоба мэтәч дәл тогсан докуз догры адам үчин болан шатлықдан улы болар».

Йитен пул тымсалы

«⁸ Я-да бир аялың он саны күмүш пулы бар ве оларың бирини йитирйәр диели. Ол чыраны якып, өйи сүпүрип, тапянча, дыкгат билен оны гөзлемезми? ⁹ Тапанда болса өз жораларыны, гоңшуларыны чагырып: „Мениң билен биле шатланың. Мен йитирен пулумы тапдым“ диер. ¹⁰ Шонуң ялы, Мен хем сизе айдярын: тоба эден еке гүнәкәр үчин Худайың перишделериниң арасында шатлык болар».

Йитен огул тымсалы

¹¹ Иса ене-де шейле дийди: «Бир адамың ики оглы бар экен. ¹² Кичи оглы какасына: „Кака, мал-мүлкден маңа етенини бер“ диййәр. Какасы хем байлыгыны огулларының арасында бөлийәр. ¹³ Бирнәче гүнден соң кичи оглы бар-өгүны топлап, бир даш юрда гидйәр, ол ерде айшы-эшретде яшап, мал-мүлкүни совуряр. ¹⁴ Барыны совандан соң, яңкы юрда гаты ачлык дүшүп, ол мэтәчлик чекмәге башляяр.

¹⁵ Шейлеликте, барып, шол юртлуларың бирине гүнлүкчи боляр. Ол хем оны өз өрүлерине доңуз бакмага ёлляар. ¹⁶ Огланың доңузларың иййән көсүклери билен гарныны дойрасы гелйәр, йөне оңа хич ким бермейәр. ¹⁷ Ол ахыр-соңы айналып, өз-өзүне шейле диййәр: „Какамың гүнлүкчилеринден бирентегиниң артыкмач чөреклери бар, мен болсам бу ерде ачлыкдан өлжек болуп йөрүн! ¹⁸ Какамың янына барып оңа: кака, Мен Худая* хем саңа гаршы гүнә этдим. ¹⁹ Мен инди сениң оглуң дийилмәге мынасып дәл, мени өз гүнлүкчилеринден бири ялы эт“ диейин. ²⁰ Туруп, какасының янына гидйәр. Энтеқ дашдака, какасы оны гөрүп, оңа йүреги аваяр, ылгап барып оглуның бойнундан гужаклап, оны огшаяр. ²¹ Оглы оңа: „Кака, мен Худая хем саңа гаршы гүнә этдим. Мен инди сениң оглуң дийилмәге мынасып дәл“ диййәр. ²² Эмма какасы хызматкәрлерине шейле табшырық берйәр: „Деррев иң говы доны гетириң-де, оңа гейдириң. Эллерине йүзүк, аяқларына чарық берин. ²³ Бага бакылан гөләни гетириң-де, дамагыны чалың, ийип шатланалың! ²⁴ Чүнки мениң бу оглум өлүди, дирелди, йитипди, тапылды“. Шейдип, олар той этмәге башлаярлар. ²⁵ Онуң улы оглы экин мейданында экен. Гелип, өе голайланда, айдым-саз хем танс сеси гулагына илийәр. ²⁶ Хызматкәрлериң бирини янына чагырып, мунуң нәмедигини сорааяр. ²⁷ Ол хем оңа: „Доганың гелди. Какаң оны саг-аман ызына аланы үчин, бага бакылан гөләниң дамагыны чалды“ диййәр. ²⁸ Ол гахарланып, ичерик гирмежек боляр. Какасы дашарық чыкып, оңа ялбаряр. ²⁹ Эмма ол какасына жогап берип диййәр: „Ине, нөче йылдыр мен саңа хызмат эдйәрин, сениң буйрукларыңа хич хачан гаршы чыкамоқ. Муңа гарамаздан, өз достларым билен шатлык эдер ялы, сен маңа хич хачан бир чебиш хем бермедин. ³⁰ Эмма бүтин байлыгыңы ахлаксыз аяллара ёклан бу оглуң геленде, сен онуң үчин бага бакылан гөләниң

* 15:18 *Худая* – грекчеде: «Гөге».

дамагыны чалярсың“. ³¹ Какасы оңа: „Оглум, сен хемише мениң янымда, мениң бар задым сениңки. ³² Йөне шатлык эдип, бегенишмек герек, чүнки доганың өлүди, дирелди, йитипди, тапылды“» диййэр.

16–НЖЫ БАП

Хилегэр иш доландырыжының тымсалы

¹ Иса шәгиртлерине йүзленип шейле дийди: «Бир бай адамың иш доландырыжысы бар экен. Оңа: „Иш доландырыжың сениң мал-мүлкүңи даргадяр“ дийип шикаят эдйэрлер. ² Бай оны янына чагырып: „Сен барада мениң бу эшидйәнлерим нәме! Иш доландырышың бабатда хасабат бер, чүнки сен инди иш доландырыжы болуп билмейэрсин“ диййэр. ³ Иш доландырыжы өз-өзүне шейле диййэр: „Нәме эдеркәм? Агам мениң ишими элимден аляр. Газы газмагы башармаярын, диленмәге утанярын. ⁴ Ишими элден беремде, халк мени өйүне кабул эдер ялы, нәме этжегими билйэрин“. ⁵ Шейлеликте, агасына бергили адамлары экән-екән чагырып, биринжисине: „Мениң агама нәче бергиң бар?“ диййэр. ⁶ Ол: „Йүз чанак зейтун ягы“ диййэр. Оңа: „Борчнамаңы ал, деррев отур-да, шоны элли эдип яз“ диййэр. ⁷ Онсоң башга бирине: „Сениң нәче бергиң бар?“ диййэр. Ол хем: „Йүз чанак бугдай“ дийип жогап берйэр. Оңа-да: „Борчнамаңы ал-да, шоны сегсен эдип яз“ диййэр. ⁸ Агасы бу хилегэр иш доландырыжыны пайхаслы херекет эдени үчин өвйэр. Чүнки бу дөврүң огуллары өз неслине гаршы херекет этмекде нур огулларындан пайхаслыдыр. ⁹ Сизе айдярын: мал-мүлкүңиз түкененде, олар сизи эбеди месгенлере кабул эдер ялы, дүнийәниң хилели байлыгы билен дост газаның».

Байлык ве ынамлылык

«¹⁰ Аз затда ынамлы болан көп затда хем ынамлыдыр, аз затда хилегэр болан көп затда хем хилегэрдир. ¹¹ Шейлеликте, дүнийәниң хилели байлыгында ынамлы болмадык

болсаңыз, чын байлыгы сизе ким ынанар? ¹² Кесекиниң малы барада ынамлы болмадык болсаңыз, өзүңизиникини сизе ким берер? ¹³ Хич бир хызматкэр ики хожайына хызмат эдип билмез. Чүнки ол я бирини йигренип, ол бирини сөөр, я-да бирине вепалы болуп, ол бирини эсгермезлик эдер. Сиз хем Худая, хем маммона* хызмат эдип билмерсиңиз». ¹⁴ Пулы сөййән фарисейлер бу сөзлери эшидип, Иса гүлдүлөр. ¹⁵ Иса олара шейле дийди: «Сиз өзүңизи адамларың янында аклайрсыңыз, йөне Худай йүрегинизи билйэндир. Адамлар арасында ёкары сайылян зат Худай янында йигренжидир. ¹⁶ Канун ве Пыгамберлер язгылары Яхяның заманына ченли билдирилди. Худайың Патышалыгының хош хабары шондан бәри вагыз эдилеп гелинйэр, хер ким зор билен оңа гирйэр. ¹⁷ Эмма Гөк билен Ериң гечип гитмеги Мукадес Канундан екеже нокадың гачып галмагындан аңсатдыр. ¹⁸ Аялыны айрып, башга аяла өйленен хер кес зына эдйэндир, эринден айрылан аяла өйленен-де зына эдйэндир».

Бай ве гедай

«¹⁹ Бир бай адам бар экен. Ол гырмызы ве непис кетениден тикилен эшиклер гейнип, хер гүнүни той-мейлисе гечирер экен. ²⁰ Онуң гапысының агзында тутуш беденини баш тутан Лазар атлы бир гедай ятар экен. ²¹ Ол байың сачагындан дөкүлен оунтыклары иймегин арзувында экен. Итлер хем гелип, онуң башыны ялар экен. ²² Гедай өленде, перишделер оны Ыбрайымың гужагына экидйэрлер. Соң бай хем өлүп, жайланяр. ²³ Ол довзахда гыналып йөркө, габагыны галдырып, узакдан Ыбрайымы, онуң гужагындакы Лазары гөрйэр. ²⁴ Шонда гыгырып: „Эй, Ыбрайым ата! Маңа рехим эт, Лазары ибер, бармагының башыны сув билен өлләп, мениң дилими соватсын. Чүнки бу ялында азап чекйэрин“ диййэр. ²⁵ Эмма Ыбрайым шейле диййэр: „Эй огул! Сен өз яшайшыңда оңат затлар аланыңы, Лазарың

* 16:13 *Маммон* — пул.

болса эрбет затлар аланыны ядына сал, инди ол бу ерде рахатлык гөрийәр, сен азап чекйәрсин. ²⁶ Мундан башга хем, бу ерден сиз тарапа гечжек болянлар, ол ерден хем биз тарапа гечжек болянлар гечип билмез ялы, биз билен сизиң аранызда улы учут гойлупдыр“. ²⁷ Ол-да шейле диййәр: „Эй ата! Хайыш эдйәрин, оны мениң атамың өйүне ибер. ²⁸ Чүнки мениң бәш доганым бар. Олар бу гыналян ере гелмез ялы, Лазар барып хабар этсин“. ²⁹ Эмма Ыбрайым: „Оларда Мусаның, пыгамберлеринң язгылары бар, шолара гулак ассынлар“ диййәр. ³⁰ Ол хем: „Ёк, эй Ыбрайым ата! Олар диңе өлүлдерден бири янларына барса, тоба эдерлер“ диййәр. ³¹ Ыбрайым оңа шейле диййәр: „Олар Муса хем пыгамберлере гулак асмаян болсалар, онда өлүлдерден бири дирелсе-де, ынанмазлар“».

17–НЖИ БАП

Гүнә, иман ве везипе

¹ Иса шәгиртлерине шейле дийди: «Адамларың гүнә этмегине себәп болян затларың гелмезлиги мүмкин дәл, йөне олары гетирен адамың гүнүне вай! ² Бу чагаларың бириниң гүнә этмегине себәп болмакдан бойнундан бир дегирмен дашы асылып, деңзе ташланмак онуң үчин оңат боларды. ³ Хабардар болун! Доганың гүнә этсе, она кәе, тоба этсе, оны багышла. ⁴ Ол сана гаршы гүнде еди гезек гүнә этсе, еди гезек-де янына гелип: „Тоба эдйәрин!“ дийсе, оны багышла». ⁵ Ресуллар Реббе: «Бизиң иманымызы көпелт!» дийдилер. ⁶ Реб шейле дийди: «Эгер сизиң бир горчица дәнеси ялы иманыңыз болуп, шу тут агажына: „Шу ерден гопарыл-да, деңизде гөгер!“ дийсединиз, ол сизе гулак асар. ⁷ Эмма сизден ким ер сүрийән я-да чопанчылык эдйән хызматкәри болуп, ол дүзден өе геленде: „Тиз гел-де, сачак башына геч“ диер? ⁸ Гайтам, она: „Мениң агшамлыгымы тайярла, билини гуша-да, ийип-ичйәнчәм, маңа гуллуқ эт, сен онсоң ийип-ичерсиң“ диймезми? ⁹ Буйрукларыны бержай эдени

үчин, ол хызматкәре миннетдарлык билдирерми? Гүман эт-мейәрин. ¹⁰ Сиз хем өзүңизе буйрулан әхли зады бержай эдениңизден соң: „Биз дерексиз хызматкәрлердирис, биз диңе өз везипәмизи бержай этдик“ дийиң».

Он хейвере кеселли

¹¹ Иса Иерусалиме тарап барярка, Самария билен Желле арасындакы серхедин бойы билен гитди. ¹² Барып бир оба гиренде, Оңа эндамы пис ачан он адам саташды. Олар дашда дуруп, ¹³ гаты сес билен: «Иса Уссат, бизе рехим эт!» дийдилер. ¹⁴ Иса олары гөрүп: «Барың, руханы-лара гөрнүң» дийди. Олар ёлдакалар кеселден гутулдылар. ¹⁵ Оларың бири сагаланыны гөренде, гаты сес билен Худайы шөхратландырып ызына өврүлди. ¹⁶ Ол Исаның аягына йүзин йыкылып, Оңа миннетдарлык билдирди. Бу адам самариялыды. ¹⁷ Иса шейле дийди: «Кеселден гутуланлар он дәлмиди? Галан докузы ханы? ¹⁸ Бу ят адамдан башга ызына өврүлип, Худайы шөхратландыран болмадымы?» ¹⁹ Онсоң оңа: «Тур, гит, иманың сени халас этди» дийди.

Худайың Патышалыгы хачан гелер?

²⁰ Фарисейлер Худайың Патышалыгының хачан гелжегини ондан соранларында, Иса оlara шейле жогап берди: «Худайың Патышалыгы не гөзе гөрнүп гелер, ²¹ не-де „Ине, бу ерде!“ я-да „Ине, ол ерде!“ диерлер. Чүнки Худайың Патышалыгы сизиң ичиңиздедир». ²² Онсоң шәгиртлерине шейле дийди: «Ынсан Оглуның гүнлеринден бирини гөрмеги күйсежек вагтыңыз гелйәр, йөне оны гөрмерсиңиз. ²³ Сизе: „Ине, шу ерде“ я-да „Ине, ол ерде“ диерлер. Гитмәң, оларың ызына дүшмәң! ²⁴ Чүнки йылдырым Гөгүң бир ужундан чакып, ол жуны-да нәхили ягтылдын болса, Ынсан Оглы хем Өз гүнүнде шейле болар. ²⁵ Йөне Ол өңүрти көп гөрги гөрмели, бу несил тарапындан рет эдилмелидир. ²⁶ Нухуң гүнлеринде нәхили болан болса, Ынсан Оглуның гүнлеринде-де шейле болар. ²⁷ Адамлар

Нухуң гәмә мүнән гүнүне деңеч иййәр, ичйәр, өйленйәр ве әре чыкярдылар. Соң тупан туруп, хеммесини даргатды. ²⁸Лутуң гүнлеринде хем шонуң ялы болды: адамлар иййәр, ичйәр, аляр, сатяр, экйәр ве дикийәрдилер. ²⁹Эмма Лутуң Содомдан чыкан гүни Гөкден от билен күкүрт ягып, хеммесини даргатды. ³⁰Ынсан Оглуның гөрүнжек гүнүнде хем шейле болар. ³¹Шол гүн өзи өйүң үчегинде болуп, затлары өйүң ичинде болан адам олары алжак болуп, ашак инмесин. Шонуң ялы, экин мейданындакы хем ызына өврүлмесин. ³²Лутуң аялыны яда салың! ³³Ким жаныны сакламага чалышса, оны йитирер, ким жаныны йитирсе, оны дири саклар. ³⁴Сизе айдярын: ол гиже бир дүшекде ики адам болар, бири алнар, бири гойлар. ³⁵Билеликте галла үвейән ики аял болар, бири алнар, ол бири гойлар. ³⁶Экин мейданында ики адам болар, бири алнар, бири гойлар». ³⁷Оңа йүзленип: «Я Реб, ниреде?» дийдилер. Ол хем: «Маслык ниреде болса, гарагушлар хем шол ере үйшүшйәндир» дийип жогап берди.

18—НЖИ БАП

Хемише дога

¹Хемише дога эдип, асла рухдан дүшмезлигиң зерурлыгы хакда хем Иса Өз шәгиртлерине бир тымсал айтды: «²Бир шәхерде Худайдан горкмаян, адамлары әсгермейән бир казы бар экен. ³Шол шәхерде бир дул хатын хем бар экен. Ол гелип: „Давагәримден мениң хакымы алып бер“ диййәр. ⁴Казы бирнөче вагтлап этмейәр. Соң болса өз-өзүне шейле диййәр: „Мен Худайдан горкмасам-да, адамлары әсгермем-де, ⁵үзнүксиз гелип, мени бизар этмез ялы, бу дул хатының хакыны алып берейин. Чүнки маңа көп эзъет берйәр“». ⁶Реб шейле дийди: «Адалатсыз казының айдянына гулак асың. ⁷Худай гиже-гүндиз Өзүне йүз тутуп, перят эдйән сайлананларының хакыны алмазмы? Оларың хакыны алмагы гижикдирерми? ⁸Сизе диййәрин: хакларыны тиз алар. Эмма Ынсан Оглы геленде ериң йүзүнден иман тапармы?»

Фарисей ве салгытчы

⁹ Өз догрулыгына бил баглап, бейлекилери кемсидйән кәбир адамлара Иса шу тымсалы айтды: «¹⁰ Ики адам дога этжек болуп, ыбадатхана гидйәр. Оларың бири фарисей, бири-де салгытчы экен. ¹¹ Фарисей дуруп, өз ичинден шейле дога эдйәр: „Эй Худай! Мен башга адамлар кимин талаңчы, эгри, зынагәр ве бу салгытчы ялы-да дәлдигиме шүкүр эдйәрин. ¹² Мен хепдеде ики гезек ораза тутярын, бүтин гирдежимден зекат берйәрин“. ¹³ Салгытчы болса дашда дуряр. Ол габагыны Гөгә галдырмага хем йүрек эт-мейәр, йөне гурсагына уруп: „Эй Худай! Мен гүнәкәре рехим эт!“ диййәр. ¹⁴ Сизе айдярын, фарисей дәл, шу адам акланып, өйүне гидйәр, чүнки хер ким өзүни бейгелтсе, песелер, өзүни песелтсе, бейгелер».

Иса чагалара ак пата берйәр

¹⁵ Кичижик чагалара элини дегирсин дийип, олары Иса-ның янына гетирйәрдилер. Шәгиртлери муны гөрөнлеринде олар кәдилер. ¹⁶ Эмма Иса олары янына чагырып, шейле дийди: «Дегмән, чагалар Мениң яныма гелсин, олары бөкдемән. Чүнки Худайың Патышалыгы шулар ялыларыңкыдыр. ¹⁷ Сизе догрусыны айдярын: ким Худайың Патышалыгыны бир чага ялы кабул этмесе, ол ере асла гирип билмез».

Байлык хем эбеди яшайыш

¹⁸ Бир башлык Ондан: «Ягшы Мугаллым! Мен эбеди яшайшы мирас алмак үчин нәме этмели?» дийип сорады. ¹⁹ Иса оңа шейле жогап берди: «Нәме үчин Маңа ягшы диййәрсин? Бир Худайдан башга хич ким ягшы дәлдир. ²⁰ Сен табшырыклары билйәнсин: зына этме, адам өлдүрме, огрулык этме, ялан гүвәлик берме, атаңы, энени сыла». ²¹ Ол: «Мен буларың хеммесини яшлыгымдан бәри бержай эдип гелйәрин» дийди. ²² Иса муны эшиденде оңа:

«Сениң ене бир задың кем. Нәмәң бар болса, барыны сат-да, гарыплара пайла, Гөкде хазынаң болар. Онсоң гел, Мениң ызыма дүш» дийди. ²³ Ол бу сөзлери эшиденде, гаты тукат болды, чүнки чакданаша байды. ²⁴ Иса онуң тукатлыгыны гөрүп, шейле дийди: «Барлылара Худайың Патышалыгына гирмек нәхили четин! ²⁵ Бир дүйәниң инңәниң гөзүнден гечмеги, барлы адамың Худайың Патышалыгына гирмегинден аңсатдыр». ²⁶ Муны эшиденлер: «Онда ким гутулып билер?» дийдилер. ²⁷ Ол: «Ынсан үчин мүмкин дәл затлар, Худай үчин мүмкинди» дийди. ²⁸ Петрус Оңа: «Ине, биз әхли задымызы ташлап, Сениң ызына дүшдүк» дийди. ²⁹ Иса олара шейле дийди: «Сизе догрусыны айдярын: Худайың Патышалыгының хатырасы үчин өйүни, аялыны, доганларыны, эне-атасыны я-да оглан-ушагыны ташлап, ³⁰ бу заманда көп эссесини ве гелжек дөвүрде эбеди яшайшы алмажак ёкдур».

Иса өлүп дирелжегини ене айдяр

³¹ Иса он ики шәгирди чете чекип, шейле дийди: «Ине, биз Иерусалиме барярыс. Ынсан Оглы хакда пыгамберлер аркалы языланларың хеммеси бержай болар! ³² Чүнки Ол миллетлере табшырылар. Олар Оңа гүлерлер, масгараларлар, Онуң үстүне түйкүрерлер ве Оны гамчылап өлдүрерлер. ³³ Йөне өленден үч гүнден соң Ол дирелер». ³⁴ Шәгиртлер бу затларың хич бирине дүшүнмедилер. Бу сөзлериң маньсы олардан гизленипди. Олар Онуң нәме хакда гүррүн эдйәнини билмедилер.

Бир көрүң гөзи ачыляр

³⁵ Иса Эриха голайланда, ёлуң кенарында бир көр адам дилегчилик эдип отырды. ³⁶ Ол халайыгың гапдалындан гечип баряныны эшидип: «Бу нәме?» дийип сорады. ³⁷ Оңа: «Насыралы Иса гечип баряя» дийип хабар бердилер. ³⁸ Ол хем: «Эй, Давут Оглы Иса! Маңа рехим эт!» дийип гыгырды. ³⁹ Оңден баряялар сесини чыкармасын дийип,

оңа кәедилер, йөне ол өңкүден хем гаты: «Давут Оглы! Маңа рехим эт!» дийип гыгырды. ⁴⁰ Иса дурды-да, ол адамы гетирсинлер дийип, буйрук берди. Ол голай геленде, Иса ондан: ⁴¹ «Сениң үчин нәме этмегими ислейәрсин?» дийип сорады. Ол: «Я Реб! Гөзүм гөрсүн» дийди. ⁴² Иса оңа: «Гөзүң гөрсүн! Иманың саңа шыпа берди» дийди. ⁴³ Онун гөзлери деррев гөренсон, Худайы шөхратландырды-да, Исаның ызына дүшүп гидиберди. Бүтин халайык муны гөрүп, Худая алкыш окады.

19–НЖЫ БАП

Иса билен Заккай

¹ Иса Эриха гирип, онун ичинден гечип барялды. ² Ине, ол ерде баш салгытчы болан Заккай атлы бир бай адам барды. ³ Заккай Исаның кимдигини гөржек болды, йөне мәреке зерарлы гөрүп билмеди, чүнки бойы гысгады. ⁴ Шейлеликте, Оны гөрмек үчин ылгап, өңе гечди-де, бир ябаны инжир агажының үстүне чыкды, чүнки Иса шол ёлдан гелйәрди. ⁵ Иса ол ере геленде, ёкары середип, Оңа: «Заккай! Тиз ашак дүш, чүнки Мен бу гүн сениң өйүңде галмалы» дийди. ⁶ Ол хем тиз ашак дүшүп, Оны шатлык билен кабул этди. ⁷ Халайык муны гөрүп: «Бир гүнәкәрин өйүңе мыхман болды» дийшип, хүнүрдәмәге башладылар. ⁸ Заккай болса галып, Реббе: «Ине, я Реб! Мен байлыгымың ярысыны гарыплара берйәрин. Кимиң-де задыны алдав билен алан болсам, дөрт эссе эдип гайтарып берейин» дийди. ⁹ Иса оңа шейле дийди: «Бу гүн бу өе гутулыш гелди, чүнки бу адам хем Ыбрайымың огулларының бири. ¹⁰ Ынсан Оглы йитенлери агтарып, халас этмәге гелендир».

Садыклык сынагы

¹¹ Бу затлары динләп дуркалар, Иса бир тымсал билен сөзүниң үстүни етирди. Чүнки Ол Иерусалимиң голайындады, халайык хем Худайың Патышалыгы тиз гөрнер дийип

гуман эдйәрди. ¹² Иса шонун үчин шейле дийди: «Бир асылзада өзүне патышалык алып гелжек болуп, бир узак юрда ёла дүшйәр. ¹³ Ол хызматкәрлеринден онусыны чагырып, олар: „Мен гелйәнчәм, шу пулы ишледин“ дийип, он мина пул берйәр. ¹⁴ Эмма илдешлери оны йигренйән экен. Онуң ызындан илчилер иберип: „Бу адамың бизиң үстүмизден патышалык этмегини ислемайәрис“ диййәрлер. ¹⁵ Ол патышалыгы алып, ызына геленде, кимиң нәме газананыны билжек болуп, пул берен хызматкәрлерини янына чагырар. ¹⁶ Биринжиси гелип, шейле диййәр: „Ага! Сениң бир минаң ене он мина газанды“. ¹⁷ Оңа: „Берекелла, ягшы хызматкәр! Аз затда садык боланың үчин, он шәхере хәким бол“ диййәр. ¹⁸ Икинжиси гелип: „Ага! Сениң бир минаң ене бәш мина газанды“ диййәр. ¹⁹ Муңа хем: „Сен-де бәш шәхере хәким бол“ диййәр. ²⁰ Онсоң бейлекиси гелип, шейле диййәр: „Ага! Ине, сениң бир минаң, мен оны эляглыга дүвүп сакладым. ²¹ Чүнки хырсыз адамдыгың үчин сенден горкдум. Сен гоймадыгыңы алярсын, экмедигини орярсын“. ²² Агасы оңа шейле диййәр: „Эй, эрбет хызматкәр, сени өз агзың билен хөкүм эдерин! Сен мениң хырсыз адамдыгымы, гоймадыгымы алянымы, экмедигими орянымы билйәрмидин? ²³ Онда өврүлип геленимде, пейдасы билен алар ялы, пулумы нәме үчин пул ишледейәнлере бермедин?“ ²⁴ Онсоң ол ерде дуранлара диййәр: „Минаны ондан алың-да, он минала берин“. ²⁵ Оңа: „Ага, онуң өзүнде он мина бар!“ диййәрлер. ²⁶ Ол жогап берйәр: „Мен сизе диййәрин, кимде бар болса, она берлер, кимде ёк болса, онуң элиндәки хем алнар. ²⁷ Үстлеринден патышалык этмегиме ислемайән душманларымы болса шу ере гетириң-де, гөзүмиң алнында өлдүриң“».

Исаның Иерусалиме гириши

²⁸ Иса булары айдып болансоң, өне дүшүп, Иерусалиме тарап уграды. ²⁹ Зейтун диен дагың этегиндәки Бейтфажы билен Бейтания голайланда, шәгиртлеринден икисини

ёллап, шейле дийди: «³⁰Өңүңиздэки оба барың. Оба гирениңизде даңылгы дуран бир тайхар тапарсыңыз, үстүне шу вагта ченли хич ким мүнөн дэлдир. Шоны чөзүң-де, алып гелиң. ³¹Эгер бири сизден: „Нэме үчин оны чөзйәрсиниз?“ дийип сораса: „Бу тайхар Реббе герек“ дийиң». ³²Ёллананлар гидип, барыны Онуң айдышы ялы тапдылар. ³³Тайхары чөзүп дуркалар, онуң эелери: «Тайхары нэме үчин чөзйәрсиниз?» дийип сорадылар. ³⁴Олар хем: «Бу тайхар Реббе герек» дийдилер. ³⁵Тайхары Исаның янына гетирип, өз эгин-эшиклерини онуң үстүне атдылар-да, Исаны она мүндүрдилер. ³⁶Ол гидип барярка, халк өз эгинбашларыны ёла дүшейәрди. ³⁷Иса Зейтун дагының эннидине голайланда, шәгиртлериң бары гөрөн бүтин мугжызаларына бегенип, Худайы шөхратландырмага башладылар. ³⁸Олар: «Реббин адындан гелйән Патыша гутлы болсун! Гөкде паряхатлык, иң ёкарларда шөхрат!» дийәрдилер. ³⁹Халайыгың арасындан кәбир фарисейлер Иса: «Мугаллым! Шәгиртлериңе кәе!» дийдилер. ⁴⁰Эмма Ол: «Сизе айдярын: олар дымса, дашлар гыгырышар» дийди.

Иса Иерусалим үчин аглаяр

⁴¹Иса Иерусалим шәхерине голайланда, оны гөрүп аглады. ⁴²Дийди: «Вах, сен, хава, сен нәмәниң өзүңе паряхатлык гетиржегини шу гүнүнде бир билсендиң! Йөне ол энтек сениң гөзлериңден гизлин. ⁴³Сениң башыңа шейле гүнлер гелер: душманларың дашыңа гарымлар газып, сени гуршар, хер яндан гысып-говрар. ⁴⁴Сени, ичиндәки чагалары ере егсан эдер, ичинде даш үстүнде даш гоймаз, чүнки сен Худайың өзүңе гелен вагтыны билмедин».

Иса сатыжылары ыбадатханадан ковяр

⁴⁵Онсоң Иса ыбадатхана гирип, ол ердәки сатыжылары ковмага башлады. ⁴⁶Олара: «„Мениң өйүм дога өйүдир“ дийип язылгыдыр, сиз муны гаракчыларың сүренине өвүрдиңиз» дийди. ⁴⁷Ол хер гүн ыбадатханада сапак берйәрди.

Баш руханьлар, канунчылар ве халкың баштутанлары болса Оны хеләк этмегиң күйүндедилер. ⁴⁸ Йөне мунуң ёлуны тапып билмейәрдилер, чүнки бүтин халк Онуң агзына гараярды.

20–НЖИ БАП

Исаның ыгтыяры

¹ Гүнлерин биринде Иса ыбадатханада халка сапак берип, Хош Хабары вагыз эдип отырка, баш руханьлар, канунчылар ве яшулулар Онуң үстүне гелип, ² Оңа: «Бизе айт, гөрели, Сен хайсы ыгтыяр билен бу затлары эдйәрсин? Бу ыгтыяры Саңа ким берди?» дийдилер. ³ Ол шейле дийди: «Мен-де сизден бир зат соражак. Маңа айдың, гөрейин, ⁴ Яхяның чокундырмасы Гөкденмиди я-да ынсандан?» ⁵ Олар хем өзара пикир алшып, шейле дийишдилер: «Эгер: „Гөкден“ дийсек, Ол бизе: „Онда, нәме үчин оңа иман гетирмедиңиз?“ диер. ⁶ Эгер-де: „Ынсандан“ дийсек, бүтин халайык бизи дашлар, чүнки Яхяның пыгамбердигине халкың ынамы бар». ⁷ Шейлеликте: «Биз онуң ниредендигини билмейәрис» дийип жогап бердилер. ⁸ Иса хем: «Мен-де сизе бу затлары хайсы ыгтыяр билен эдйәними айтмарын» дийди.

Үзүмлик ве багбанлар тымсалы

⁹ Соңра халка шу тымсалы айтмага дурды: «Бир адам үзүмлик гурап, оны багбанлара экерине берип, узак вагтлайын ёла гидйәр. ¹⁰ Мөвсүми геленде, үзүмлигиң мивесинден берсинлер дийип, багбанлара бир хызматкәрини иберйәр. Эмма багбанлар оны енжип, бош ковуп гойберйәрлер. ¹¹ Ол башга бир хызматкәрини иберйәр, багбанлар оны-да енжип, биабрай эдип, бош ковуп гойберйәрлер. ¹² Ол үчүнжини-де иберйәр. Олар оны хем яралап, дашарык ташлаярлар. ¹³ Онсоң үзүмлигиң эеси: „Мен нәме этмели? Гел, өз сөйгүли оглумы иберейин, белки, оны сыларлар“ диййәр. ¹⁴ Багбанлар болса оны гөрөнлеринден, өзара пикир алшып: „Мирасдар шу, шуны өлдүрелиң, мирас бизе

галар“ дийишйэрлер. ¹⁵ Шейлеликде, оны-да үзүмликден дашарык ташлаярлар ве өлдүрйэрлер. Инди үзүмлигин эси булара нэме эдер? ¹⁶ Ол гелип бу багбанлары хелэк эдер-де, үзүмлиги башгаларына берер». Халк муны эшидип: «Хер-нэ, бейле болмасын!» дийди. ¹⁷ Иса оlara бакып, шейле дийди: «Онда, „Уссаларың рет эден дашы, бурчун башы болды“ диен язгының манысы нэме? ¹⁸ Ким бу дашың үстүне йыкылса, бөлек-бөлек болар, ол бириниң үстүне гачса, оны мынжырадар». ¹⁹ Канунчылар билен баш руханылар Оны шол сагатда тутмагың ёлуны агтардылар, чүнки бу тымсалы өзлерине какдырып айданыны андылар. Йөне халкдан горкярдылар.

Кайсарыңкы кайсара

²⁰ Оны гөз астына алдылар ве гепде тутуп, хэкимиң хөкүм хем ыгтыярына берсинлер дийип, догрусыраян бирнэче ичалыны Онуң ызына салдылар. ²¹ Шейлеликде, ичалылар Она сораг берип, шейле дийдилер: «Мугаллым! Биз Сениң догры зады айдып өвредйэниңи, адамларың дережесине бакман, Худайың ёлуны хакыкат йүзүнден өвредйэниңи билйэрис. ²² Бизиң кайсара салгыт төлемегимиз догрумы я дэлми?» ²³ Иса оларың хилесине дүшүнип: ²⁴ «Маңа бир динары гөркезин. Онуң йүзүндэки сурат билен язгы кимиңки?» дийди. Олар: «Кайсарыңкы» дийип жогап бердилер. ²⁵ Ол: «Онда, кайсарыңкыны кайсара, Худайыңкыны Худая берин» дийди. ²⁶ Олар халкың янында Оны сөзүнде тутуп билмән, берен жогабына геңиргенишип, сеслерини чыкармадылар.

Дирелиш барада сораг

²⁷ Өлүмден дирелме ёкдур диййән саддукейлерин кэбири Исаның янына гелип, Она шейле сораг бердилер: «²⁸ Мугаллым! Муса бизе бир адамың доганы зүрятсыз өлүп, ызында аялы галса, доганы онуң аялыны алып, доганына несил етишдирмелидир дийип языпдыр. ²⁹ Еди доган барды. Биринжиси бир аял алып, зүрятсыз өлди. ³⁰ Икинжиси

ве үчүнжиси хем шол аялы алды. ³¹Шейдип, едиси хем ызларында зүрят галдырман өлдүлөр. ³²Ахырсоңы аял хем өлди. ³³Инди өлүлөр диреленде, бу аял оларың хайсысының аялы болар? Чүнки едиси хем оны аял эдинипдилер». ³⁴Иса оlara шейле дийди: «Бу дөврүң адамлары өйленйэндир, эре чыкяндыр. ³⁵Йөне ол дөвре, өлүлөрдөн дирелише етмәге мынасып гөрленлер не өйленер, не-де эре чыкар. ³⁶Артык-мач, өлүп хем билмез, чүнки олар перишделер ялыдыр. Дирелишиң оглудыклары үчин Худайың оглудырлар. ³⁷Муса-да өлүлөриң дирелйэндигини янан чалы барадакы бапда гөркезйәр. Ол шол ерде Ребби „Ыбрайымың Худайы, Ысхагың Худайы ве Якубың Худайы“ дийип атландыряр. ³⁸Ол өлүлөриң дәл-де, дирилериң Худайыдыр, чүнки Онун янында хеммелер диридир». ³⁹Канунчыларың кәбирлери: «Мугаллым, говы айтдың!» дийдилер. ⁴⁰Оңа гайтадан сораг бермәге йүрек этмедилер.

Месих кимиң оглы?

⁴¹Онсон Иса оlara дийди: «Нәмүчин Месих Давудың Оглудыр диййәрлер? ⁴²Давудың өзи Зебур китабында шейле диййәр: „Реб мениң Реббиме дийди: Душманларыңы аякларыңа басганчак эдйәнчәм, ⁴³Мениң сагымда отур“. ⁴⁴Давут Оңа Реб диййәр. Ол нәхили онуң оглы боляр?» ⁴⁵Бүтин халк Оңа гулак асып отырка, Иса шәгиртлерине шейле дийди: «⁴⁶Канунчылардан эгә болуң! Олар узын гейимлер гейнип гезмеги халаяндыр, базар еринде салам алмагы, синагогаларда баш күрсүлери, зыяпатларда төри халаяндыр. ⁴⁷Олар дул хатынларың өйлөрине талап, гөз үчин узын-узын догалар окан боляндыр. Булар хас агыр жеза сезевар болар».

21—НЖИ БАП

Дул хатының чөрек пулы

¹Иса габагыны галдыранда, бай адамларың өз пешгешлерини ыбадатхананың хазынасына атып дураныны гөрди. ²Ол бир гарып дул хатының хем пул атаныны гөрүп,

³ шейле дийди: «Сизе догрусусыны айдярын, бу гарып дул хатын хеммеден кән атды. ⁴ Чүнки оларың хеммеси Худайың сандыгына өзлеринден артаны атдылар, бу хатын болса гарыплыгына гарамаздан, бүтин чөрек пулуны атды».

Ахырзаман алааматлары

⁵ Шәгиртлериниң кәбири ыбадатхананың гымматбаха дашлар хем пешгешлер билен безелгидигини айданларында, Иса: ⁶ «Шейлеликде, гүнлер гелер велин, шонда бу ерде гөрийән затларыңыздан даш үстүнде даш галмаз, хеммеси даргар» дийди. ⁷ Ондан: «Мугаллым! Бу затлар хачан болар? Буларың болжак махалында нәме алаамат пейда болар?» дийип сорадылар. ⁸ Ол шейле жогап берди: «Хабардар болуң, сизи алдаймасынлар! Чүнки көплер Мениң адым билен гелип, „Мен — Ол“ ве „Вагт голайлады“ диерлер. Оларың ызына дүшмән. ⁹ Урушлар хем гозгалаңлар барада хабар эшидениңизде горкман. Бу затлар өңүрти болмалыдыр, йөне дүнийәниң соңы тиз гелмез». ¹⁰ Онсоң Иса оlara шейле дийди: «Миллет-милете, патышалык-патышалыга гаршы чыкар. ¹¹ Айры-айры ерлерде гүйчли ер титремелер, ачлык хем гыргынчылык, горкунч вакалар, Гөкден улы алааматлар болар. ¹² Йөне булардан өң, Мениң адым үчин сизе эл урарлар, ызарларлар, элтип синагогалара, зынданлара табшырарлар, патышаларың, хөкүмдарларың алнына гетирерлер. ¹³ Бу болса гүвәлик этмек үчин сизе бир пурсат болар. ¹⁴ Мунуң үчин бержек жогабыңызы өңүнден гайгы этмезлиги йүрегинизе дүвүн. ¹⁵ Чүнки Мен сизе дил хем акылдарлык берерин. Сизе гаршы чыкяңларың хич бири муңа не гаршы дуруп билер, не-де бир зат айдып билер. ¹⁶ Сизе эне-атаңыз, доганларыңыз, гарындашларыңыз, достларыңыз хем хайынлык эдерлер, кәбириңизи өлдүрерлер. ¹⁷ Мениң адым үчин хеммелер сизи йигренер. ¹⁸ Йөне келләңизден бир гыл хем кемелмез. ¹⁹ Сиз чыдамак билен, жаныңызы халас эдерсиңиз. ²⁰ Иерусалими гошунларың гуршаныны гөрениңизде, онуң вейран

эдилжек вагтының голайдыгыны билиң. ²¹ Шонда Яхуда-дакылар даглара гачсын, шәхерин ичиндәкилер чыксын, төверегиндәкилер шәхере гирмесин. ²² Чүнки шол гүнлер әхли языланларың бержай болмагы үчин жеза гүнлеридир. ²³ Шол гүнлерде гөврели ве чага эмдирийән аялларың гүнүне вай! Чүнки юртда улы хорлук болуп, бу халк газабасезевар болар. ²⁴ Олар гылычдан гечирилер, есир алнып, бүтин миллетлериң арасына сүргүн эдилер. Олар мөвритлери доланянча, Иерусалими басгылар. ²⁵ Гүнде, Айда ве йылдызларда аламатлар болар. Ер йүзүнде болса деңиз хем толкунларың гүррүлдиси зерарлы, алжыранңы ягдайдакы миллетлер галагоплуга дүшдүлер. ²⁶ Адамлар горкудан, дүнийәниң башына гелйән белалара гарашмакдан яңа хушларыны гачырап, чүнки гөгүң гудратлары титрәр. ²⁷ Шонда олар Ынсан Оглуның булут ичинде гудрат хем улы шөхрат билен гелйәнини гөрерлер. ²⁸ Бу затлар болмага дуранда, ёкарык галып башыңызы галдырың, чүнки гутулышыңыз голайлап гелйәндир». ²⁹ Иса олар бир тымсал айтды: «Инжире, әхли агачлара середин. ³⁰ Оларың япракландыкларыны гөрүп, томсуң голайдыгыны өз-өзүңизден билйәрсиниз. ³¹ Шонуң ялы хем бу затларың боланыны гөрениңизде, Худайың Патышалыгының голайдыгыны билиң. ³² Сизе догрусыны айдярын: бу затлар болянча, бу несил дүнийәден өтмез. ³³ Гөк хем ер өтер, йөне Мениң сөзлерим асла өтмез. ³⁴ Хабардар болуң! Хоранлык, серхошлук, яшайшың гайгылары йүрегинизе йүк болуп, ол гүн дуйдансызлыкда үстүңизе абанаймасын. ³⁵ Чүнки ол гүн бүтин ер йүзүнде яшаянларың әхлисиниң үстүне дузак кимин гелер. ³⁶ Бу болжак затларың барындан гачып билер ялы, Ынсан Оглуның хузурында дуруп билер ялы, хемише оя болуп, дога эдиң». ³⁷ Иса гүндизлери ыбадатханада сапак берип, гижелерини болса дашарык чыкып, Зейтун дагында гечирерди. ³⁸ Бүтин халк Онуң айдянларыны динджек болуп, эртир ир билен ыбадатхана гелердилер.

22–НЖИ БАП

Иса гаршы дилдүвшүк

¹ Песах, ягны Петир байрамы голайлапды. ² Баш руханылар билен канунчылар Исаны өлдүрмегиң ёлуны агтар-ярдылар, йөне халкдан горкярдылар. ³ Шейтан Онкилерин бири болан Искарот дийилйөн Иуданың йүрегине гирди. ⁴ Иуда баш руханылар ве серкерделерин янына барып, Исаны нэхили табшыржагы барада олар билен гүррүң этди. ⁵ Олар хем бегенишип, оңа пул бермөге разы болдулар. ⁶ Иуда ылалашды. Халк ёкка, Исаны олара табшырмак максады билен, пурсат пейлөп гезди.

Песах нахары

⁷ Песах гурбанының кесилмели гүни болан Петир гүни гелди. ⁸ Иса: «Гидиң-де, Песах байрамыны гечирер ялы, тайярлык гөрүң» дийип, Петрус билен Яхяны иберди. ⁹ Олар: «Оны ниреде тайярламагымызы ислеяёрсиң?» дийип сорадылар. ¹⁰ Олара шейле дийди: «Ине, шөхере гиренинизде, күйзе билен сув алып барян бир адама саташарсыңыз. Гиржек өйүне барянча онуң ызына дүшүп гидиң-де, ¹¹ өй эсине барып: „Мугаллым сенден шөгиртлерим билен Песах нахарыны иер ялы, мыхман отагы ниреде дийип сораяр“ дийиң. ¹² Ол хем сизе ёкаркы мертебеде дүшек дүшелги гиң бир отагы гөркезер. Шол ерде тайярлык гөрүң». ¹³ Олар гитдилер, әхли зады Исаның айдышы ялы тапып, Песах нахарыны тайярладылар. ¹⁴ Сагады геленде, Иса ресуллары билен бирликде сачак башында отурды. ¹⁵ Олара шейле дийди: «Мен бу Песахы гөрги гөрмезимден өң, сизин билен бирликде иймеги гаты арзув эдипдим. ¹⁶ Чүнки сизе диййөрин: Песахың максады Худайың Патышалыгында амала ашянча, Мен оны гайдып иймерин». ¹⁷ Бир кәсе алып, шүкүр этди-де, шейле дийди: «Муны алын-да, өзара пайлашың. ¹⁸ Чүнки сизе диййөрин: Худайың Патышалыгы гелйәнчө, мен гайтадан үзүм ширесини

ичмерин». ¹⁹ Онсоң чөреги алды-да, шүкүр этди, оны дөвүп, шәгиртлере берип: «Бу Мениң сизин үчин берлен беденимдир, муны Мени яда салмак үчин бержай эдин» дийди. ²⁰ Шонуң ялы, агшамлык нахарындан соң хем, бир кәсәни алып, шейле дийди: «Бу кәсе Мениң сизин үчин дөкүлен ганым билен беркидилен Тәзе ахтдир. ²¹ Йөне, ине, Мана хайынлык этжегин эли Мениң элим билен бирликде сачак башында дур. ²² Ынсан Оглы өңүнден беллениши ялы гидйәр, йөне Она хайынлык эдениң гүнүне вай!» ²³ Олар бу иши этжегин өз араларындан ким болуп билжегини бири-бирлеринден сорап башладылар. ²⁴ Шунлук билен, араларында хайсысының улы сайылмалыдыгы барада жедел турды. ²⁵ Иса олара шейле дийди: «Миллетлеринң патышалары олара агалык эдйәр, хөкүмдарлары өзлерине хайыр эдижи диййәр. ²⁶ Эмма сиз бейле болмаң. Араңызда ин улы ин кичи кимин болсун, ёлбашчылык эдйән хызмат эдйән кимин болсун. ²⁷ Хайсысы хас улы, сачак башында отуранмы я-да хызмат эдйән? Сачак башында отуран дөлми? Йөне Мен сизин араңызда бир хызмат эдйән киминдирин. ²⁸ Сынагларымда Мениң билен бирликде дурнуклылык гөркезенлер сизсиниз. ²⁹ Сиз Мениң Патышалыгымда сачагымың башында отурып, ийип-ичер ялы, тагтларда отурып, Ысрайылың он ики тайпасының үстүнден хөкүм чыкарап ялы, ³⁰ Атамың Маңа беллейши кимин, Мен-де сизе бир патышалык беллейәрин. ³¹ Симун, Симун! Бугдай кимин галбир билен элежек болуп, шейтан сизи диледи. ³² Эмма Мен иманың кемелмесин дийип, сениң үчин дога этдим. Сен хем бир вагт өврүлип геленде, доганлара голтгы бер». ³³ Ол: «Я Реб! Мен Сениң билен хем зындана дүшмәге, хем-де өлүме гитмәге тайяр» дийди. ³⁴ Иса: «Петрус, саңа диййәрин, сен бу гүн хораз гыгызмаздан өң Мени танаянлыгыңы үч гезек инкәр эдерсиң» дийди. ³⁵ Онсоң Иса олардан: «Мен сизи халтасыз, торбасыз ве чарыксыз ёлланымда, кем задыңыз бармыды?» дийип сорады. Олар: «Ёкды» дийип жогап бердилер. ³⁶ Олара шейле дийди: «Инди халтаңыз

бар болса, яныңыз алың, бир торба хем алың. Гылыжыңыз ёк болса, эгин-эшигинизи сатың-да, бир гылыч эдиниң. ³⁷ „Ол шер иш эдйәнлерден сайылды“ дийип язылгыдыр. Мен сизе диййәрин: бу Мен барада бержай болмалыдыр. Догрудан-да, Мен хакда языланлар бержай болуп баряр». ³⁸ Шәгиртлер: «Я Реб! Ине, бу ерде ики гылыч бар» дийдилер. Ол хем олар: «Шол етерлик» дийди.

Зейтун дагында окалан дога

³⁹ Иса чыкып, хемишекиси ялы, Зейтун дагына гитди, шәгиртлери хем Онуң ызына дүшдүлер. ⁴⁰ Ол ере баранларында, Иса олар: «Сынага дүшмез ялы, дога эдиң!» дийди. ⁴¹ Өзи болса олардан бир даш атыма голай аңрык чекилди-де, дыза чөкүп: ⁴² «Эй Ата! Ислейән болсаң, бу кәсәни Менден гечир, йөне Мениң ислегим дәл, Сениң ислегин болсун» дийип, дога этмәге дурды. ⁴³ Гөкден бир периште Иса гөрнүп, Оны гүйчлендирди. ⁴⁴ Ол агыр ынжа дүшүп, гаты ыхлас билен дога этди. Исаның дери ере даман ган дамжалары ялыды. ⁴⁵ Догадан соң туруп, шәгиртлериң янына гелсе, олар тукатлыкдан яна уклап ятан экен. ⁴⁶ Иса олар: «Нәме үчин уклап ятырсыңыз? Сынага дүшмез ялы, туруң-да, дога эдиң!» дийди.

Иса тутуляр

⁴⁷ Ол энтек гепләп дурка, ине, бир мәреке гөрүнди. Иуда атлы Онкилериң бири мәрекәниң өңүне дүшүп гелйәрди. Иуда Исаны огшажак болуп, Онуң голайына гелди. ⁴⁸ Иса оңа: «Иуда! Сен Ынсан Оглуна огшук билен хайынлык эдйәрсинми?» дийди. ⁴⁹ Онуң янындакылар нәме болжагыны гөрүп: «Я Реб! Гылыч билен уралымы?» дийдилер. ⁵⁰ Оларың бири баш руханының хызматкәрини уруп, онуң саг гулагыны кесди. ⁵¹ Эмма Иса жогап берип: «Боляр, бес эдиң!» дийди. Онсоң хызматкәриң гулагына элини дегрип, оны сагалтды. ⁵² Онсоң Иса Өзүни эле салмага гелен баш руханылара, ыбадатхананың серкерделерине, яшулулара

йүзленип, шейле дийди: «Бир талаңчының гаршысына чык-ян ялы, гылыч хем таяк билен гелдинизми?» ⁵³ Мен хер гүн сизиң билен бирликде ыбадатханадакам, мана эл узатмандыңыз, йөне инди сизиң сагадыңыз, гаранкылыгың хөкүм сүрйән сагадыдыр». ⁵⁴ Исаны тутуп, баш руханының өйүне алып гитдилер. Петрус хем гара гөрнүмден оларың ызына дүшүп гитди. ⁵⁵ Олар ховлының ортасында от якып, биле отыркалар, Петрус-да оларың арасында отурды. ⁵⁶ Петрус-сың одуң ягтысында отураныны гөрүп, бир кениз она сиңе серетди-де: «Бу адам хем Онун билен биледи» дийди. ⁵⁷ Эмма Петрус: «Мен оны танамаярын, аял» дийип инкәр этди. ⁵⁸ Аз салымдан соң башга бири оны гөрүп: «Сен-де шолардан» дийди. Эмма Петрус: «Олардан дәл, ага» дийди. ⁵⁹ Арадан бир сагада голай вагт геченде, башга бир адам хөтжетлик билен: «Догрудан-да, бу адам Онун билен биле боландыр, чүнки бу желилели» дийди. ⁶⁰ Эмма Петрус: «Эй ага, мен сениң нәме айдыяныны билмейәрин» дийди. Эдил шол вагт — Петрус гепләп дурка, хораз гыгырды. ⁶¹ Реб өврүлип, Петруса серетди. Петрус Реббин: «Хораз гыгырмаздан өң, сен Мени үч гезек инкәр эдерсиң» диен сөзүни ятлады. ⁶² Дашарык чыкып, мөңүрип аглады. ⁶³ Исаны саклап дуран адамлар Оны масгаралап, урмага башладылар. ⁶⁴ Гөзүни даңып: «Велилик эт! Сени уран ким?» дийип сорадылар. ⁶⁵ Ене-де Она энчеме хапа сөзләр айтдылар.

Иса ехудыларың межлисиниң өңүнде

⁶⁶ Даң атанда, халкың яшулулары, баш руханылар ве канунчылар йыгнанышып, Оны өз межлислерине гетирдилер. ⁶⁷ Оңа: «Сен Месих болсаң, бизе айт» дийдилер. Иса оlara шейле дийди: «Айтсам, ынанмарсыңыз. ⁶⁸ Сорасам, жогап бермерсиңиз, Мени гойбермерсиңиз. ⁶⁹ Эмма мундан бейләк Ынсан Оглы гудратлы Худайың сагында отурар». ⁷⁰ Хеммелер: «Онда, Сен Худайың Оглумы?» дийдилер. Ол хем оlara жогап берди: «Худайың Оглудыгымы

сиз айдып отырсыңыз». ⁷¹ Олар болса: «Бизе артыкмач гү-вәлик нәмә герек? Биз муны Онун Өз агзындан эшитдик» дийдилер.

23–НҖИ БАП

Иса Пилатусың өңүнде

¹ Оларын межлисиндәкилерин әхлиси туруп, Исаны Пилатусың хузурына элтдилер–де: ² «Биз бу Адамы миллетими-зи аздырмакда языклы тапдык. Ол кайсара салгыт бермәге гаршы чыкып, Өзүне Месих, ягны бир патыша диййәр» дийип, Оны айыпламага дурдулар. ³ Пилатус Ондан сорады: «Сен ехудыларың патышасымы?» Иса жогап берди: «Сениң айдышың ялыдыр». ⁴ Онсоң Пилатус баш руханылар билен халка: «Мен бу Адамдан хич бир язык тапмадым» дийди. ⁵ Эмма олар хөтжетлик эдип: «Бу Адам Өз таглыматы билен бүтин Яхудадакы халкы өжүкдирийәр. Ол Желиледен башлап, шу ере ченли гелди» дийдилер. ⁶ Пилатус муны эшиденде: «Бу Адам желилелими?» дийип сорады. ⁷ Исаның Хиродесиң веляатындандыгыны биленде, Оны Хиродесиң янына иберди, чүнки шол гүнлерде онун өзи хем Иерусалимде болярды. ⁸ Хиродес Исаны гөрүп, гаты бегенди, чүнки көп вагт бәри Оны гөрмек ислейәрди. Себәби Ол барада көп затлар эшидипди, Ондан бир алапат гөрерин диен умыды барды. ⁹ Хиродес Ондан көп сораглар этди, эмма Иса оңа хич бир жогап бермеди. ¹⁰ Баш руханылар билен канунчылар болса ол ерде дуруп, Оны гаты айыплайрдылар. ¹¹ Онсоң Хиродес эсгерлери билен бирликде Оны кемсидип, масгаралап, эгнине бир непис гейим гейдирип, ызына, Пилатусың янына иберди. ¹² Шол гүн Пилатус билен Хиродес дост болды; озал араларында душманчылык барды.

Иса өлүме хөкүм эдилйәр

¹³ Пилатус баш руханылары, башлыклары хем халкы үйшүрип, ¹⁴ олара шейле дийди: «Сиз маңа бу Адамы халкы аздырар дийип гетирдиниз. Ине, мен сизин гөзүңизин

алнында барлаг гечирип, Ондан хич бир язык тапмадым. ¹⁵Хиродес хем тапмандыр, чүнки мен Оны Хиродесин янына иберипдим. Сизиң гөршүниз ялы, Онуң өлүме лайык эден хич бир зады ёк. ¹⁶Мунуң үчин, мен Оны жезаландырып бошатжак». ¹⁷Пилатус байрам мынасыбетли халка бир адамы бошатмалыды. ¹⁸Эмма бүтин халк: «Бу Адамы ёк эт! Бизе Бараббасы бошат!» дийип гыгырышдылар. ¹⁹Бараббас шәхерде йүзе чыкан бир гозгалаң гатнашаны ве адам өлдүрени үчин зындана салныпды. ²⁰Пилатус Исаны бошатмак ниети билен ене-де халка йүзленди. ²¹Эмма олар: «Оны хача чүйле, хача чүйле!» дийип гыгырышдылар. ²²Пилатус үчүнжи гезек олар: «Бу Адам нәме яман иш этди? Мен Ондан өлүме лайык хич бир зат тапмадым. Мунуң үчин, Оны жезаландырып бошатжак» дийди. ²³Эмма олар сеслерини гаталдып, хөтжетлик билен Онуң хача чүйленмегини талап этдилер. Шейлеликте, оларың ве баш руханыларың сеси үстүн чыкды. ²⁴Шунлук билен, Пилатус оларың ислегини ерине етирме карарына гелди. ²⁵Оларың ислән адамыны, гозгалаң турзуп, адам өлдүрени үчин зындана салнан адамы бошадып, Исаны оларың эркине берди.

Иса хача чүйленйәр

²⁶Олар Исаны алып баряркалар, дүзден өврүлип гелйән киренели Симуны тутуп, Исаның ызындан гөтерип әкитсин дийип, аркасына хач йүкледилер. ²⁷Халкдан улы мәреке, Онуң үчин зарынлап аглаян аяллар хем ызына дүшүп гитдилер. ²⁸Иса өврүлип, олар дийди: «Эй Иерусалим гызлары! Мениң үчин агламан, өзүниз, чагаларыңыз үчин аглаң. ²⁹Чүнки, ине, „Өнелгесиз аяллар, чага догурмадык гөврелер, чага әмдирмедик гөвүслер не багтлы!“ дийилжек гүнлер гелер. ³⁰Шонда даглар: „Бизиң үстүмизе йыкылың!“ депелере: „Бизиң үстүмизи өртүң!“ диерлер. ³¹Чүнки гөк агажа бу затлар эдилсе, онда гуры агажа нәме эдилер?» ³²Ики женаятчыны хем дардан асжак болуп, Иса билен

биле алып барырддылар. ³³ Келлечанак диен ере геленлеринде Исаны яңкы жєнаятчылар билен бирликде хача чўйледилер. Жєнаятчыларың бири Онуң сағ тарапында, бири-де чєп тарапындады. ³⁴ Иса: «Ата! Олары багышла, чўнки нєме эдйєнлерини билмейєрлер» дийди. Онуң эгин-эшигини болса бижє атышып пайлашдылар. ³⁵ Халк Оңа бакышып дурды. Башлыклар хем гўлўп: «Ол өзгелери халас этди. Худайың сайлан Мєсихи болса, Өзўни халас этсин» дийишйєрдилер. ³⁶ Эсгерлер хем янына гелип, Оны масгаралаярдылар. Оңа сирке хєдўр эдип: ³⁷ «Ехудыларың патышасы болсан, Өзўни халас эт» дийишйєрдилер. ³⁸ Онуң депесинде болса грекче, латынча ве еврейче «БУ АДАМ ЕХУДЫЛАРЫҢ ПАТЫШАСЫ» диен язгы барды. ³⁹ Асылан жєнаятчыларың бири Оңа сөгўп: «Сєн Мєсих дєлми? Өзўни хем-де бизи халас эт!» дийди. ⁴⁰ Бейлекиси болса оңа кєйєп, шейле дийди: «Онуңкы билен бир хєкўме сезевар боланың ўчин Худайдан горкмаярсыңмы? ⁴¹ Биз адалатлылык билен, өз этмишимизе лайык жєза алдык. Бу Адамың болса хич бир эден этмиши ёк». ⁴² Онсоң: «Иса, Патышалыгыңа барып гирениңде, мени ятла!» дийди. ⁴³ Иса хем оңа: «Саңа догрусыны айдярын, сєн шу гўн Мениң билен биле бєхиштде боларсың» дийди.

Исаның өлўми

⁴⁴ Вагт гўнортана голайды, шондан соң ўч сагатлап юрда гараңкы дўшди. ⁴⁵ Гўн гаралды, ыбадатхананың тутусы ортарасындан йыртылып, икє бөлўнди. ⁴⁶ Иса гаты сєс билен гыгырып: «Эй Ата! Рухумы Сєниң элине берйєрин!» дийди, муны айдандан соң жан берди. ⁴⁷ Йўзбашы болан ваканы гєренде, Худайы шєхратландырып: «Бу, хакыкатдан-да, догры Адам экєн!» дийди. ⁴⁸ Бу томаша ўчин ўйшўшен халайыгың бары болан вакалары гєрўп, гурсакларына ура-ура ызларына гайтдылар. ⁴⁹ Исаны танаян адамларың бары, Жєлиледен Онуң ызына дўшўп гелєн аяллар дашракда дуруп, бу вакалара сын этдилер.

Исаның жайланышы

⁵⁰ Ине, межлис агзаларындан Юсуп атлы бири барды. Ол говы хем догры адамды. ⁵¹ Өзи-де межлисиң карарына ве ишине разычылык бермэнди. Яхуданың Ариматия шәхеринден болан бу Юсуп Худайың Патышалыгына гарашярды. ⁵² Бу адам Пилатусың янына барып, Исаның жеседини диледи. ⁵³ Онсоң Оны ашак дүшүрип, кепене долап, гаяда оюлан ве шол вагта ченли хич кимин жайланмадык мазарында жайлады. ⁵⁴ Ол гүни тайярлык гүни болуп, сабат гүни башланмага голайды. ⁵⁵ Иса билен биле Желиледен гелен аяллар хем Юсубың ызына дүшүп, барып, мазары ве Онуң жесединиң нәхили жайлананыны гөрдүлөр. ⁵⁶ Онсоң өйлерине гайдып, якымлы ыслы яг, атырлар тайярлап, сабат гүни Худайың буйругы боюнча дынч алдылар.

24—НЖИ БАП*Исаның дирелиши*

¹ Хепдәниң илкинжи гүни эртир ир билен аяллар тайярлан якымлы ыслы ягларыны алып, мазара бардылар; янларында башга аяллар хем барды. ² Ине, мазарың агзындакы даш бир чете тогаланан экен. ³ Олар ичерик гиренлеринде, Реб Исаның жеседини тапмадылар. ⁴ Муңа геңиргенишип дуркалар, бирденкә, гаршыларында ялкым саяян эшикли ики саны адам пейда болды. ⁵ Аяллар горкуп, йүзлерини ере эгенлеринде, яңкы адамлар оlara шейле дийдилер: «Сиз нәме үчин дирини өлүлериң арасындан гөзлейәрсиниз? ⁶ Ол бу ерде дәл, дирелди! Онуң энтек Желиледекә сизе айданларыны ятлаң. ⁷ Ол: „Ынсан Оглы гүнәкәр адамлар табшырылмалы, хача чүйленмели, өленден үч гүнден соң дирелмелидир“ дийипди». ⁸ Онсоң Исаның бу сөзлери оларың ятларына дүшди. ⁹ Аяллар мазардан өврүлип гелип, буларың барыны Онбирлере ве бейлекилериң хеммесине хабар бердилер. ¹⁰ Ресуллара бу хабары етиренлер

Магдалалы Меръем, Юханна, Якубың эжеси Меръем ве оларың янындакы бейлеки аялларды. ¹¹ Бу сөзлер ресулларың гөвнүне манысыз гелди, олар аялларың гепине ынанмадылар. ¹² Онсоң Петрус туруп, мазара ылгады-да, эгилип, кепен маталарың бош ятаныны гөрөндө, болан вака геңиргенип, ызына гайтды.

Эммаус ёлундакы ики шәгирт

¹³ Ине, шол гүн оларың икиси Эммаус диен оба барярды. Бу обаның Иерусалимден он бир километре голай аралыгы барды. ¹⁴ Олар болан бу вакалар хакда өзара гүрлешйәрдилер. ¹⁵ Шейлеликде, гүрлешип, пикир алшып баряркалар, Исаның Өзи якына гелип, олар билен биле йөрәберди. ¹⁶ Йөне Оны танамаз ялы, оларың гөзлери багланыпды. ¹⁷ Иса олардан сорады: «Бу баршыңыза нәме хакда гүррүң эдишйәрсиниз?» Олар гайгылы ягдайда аяк чекдилер. ¹⁸ Оларың Клеопас атлысы: «Иерусалимде болуп-да, шу гүнлер ол ерде болан вакалары билмейән кесеки еке Сенми?» дийди. ¹⁹ Иса олардан: «Хайсы вакалары?» дийип сорады. Олар шейле жогап бердилер: «Насыралы Иса хакдакы вакалары. Ол Худайың ве бүтин халкың янында сөзде хем иште гүйчли пыгамберди. ²⁰ Баш руханылар билен башлыкларымыз өлүм жезасы берилсин дийип, Оны хәкиме табшырдылар, хача чүйледилер. ²¹ Биз Ысрайылы халас этжек Шолдур дийип умыт эдердик. Мундан башга хем, бу затларың боланына үч гүн болды. ²² Үстесине-де, аялларымызың кәбири хем бизи геңиргендирди. Олар шу гүн ир билен мазара барып, ²³ Онуң жеседини тапмандырлар. Гелип, гөзлерине перишделерин гөрненини айтдылар. Перишделер Она дири диййәрмиш. ²⁴ Онсоң бизиңкилерин кәбири мазара барып, ягдайың эдил аялларың айдышы ялыдыгыны гөрүпдирлер, йөне Исаны гөрмәндилер». ²⁵ Иса олар шейле дийди: «Эй амак адамлар, пыгамберлерин эхли айданларына гич ынанянлар! ²⁶ Месих бу гөргүлери гөрүп, шөхратына гирмели

дэлмиди?»²⁷ Онсоң Муса билен эхли пыгамберлерден башлап, хемме Мукаддес Язгыларда Өзи хақда айдыланлары олара дүшүндирди.²⁸ Олар барян обаларына голайланларында, Иса узаграк гидерли гөрүнди.²⁹ Эмма олар Оны саклап: «Бизиң янымызда галай, чүнки агшам голайлап, Гүн яшып баряр» дийдилер. Шейлеликте, Иса оларың янында галды.³⁰ Иса олар билен сачак башында отырка, чөрек алып, шүкүр этди-де, бөлүп олара берди.³¹ Шонда оларың гөзлери ачылып, Оны танадылар, эмма Ол гөзлеринден гайып болды.³² Олар бири-бирлерине: «Ёлда бизиң билен геплешип гелйәркә, бизе Язгылары дүшүндирйәркә, ичимизде йүрегимиз янмаярмыды?» дийишдилер.³³ Туруп, шол сагадың өзүнде Иерусалиме өврүлдилер. Гөрселер, он бир ресул билен оларың янындакылар үйшүшип отуран экен.³⁴ Булар: «Чын! Реб дирелипдир, Симуна гөрнүпдир» дийишйәрдилер.³⁵ Онсоң олар-да ёлда болан вакалары, Иса чөреги бөлөнде, Оны танандыкларыны айтдылар.

Иса Онбирлере гөрүнийәр

³⁶ Олар хениз бу барада гүррүң берип дуркалар, Исаның Өзи орталарында дуруп: «Сизе паракхатлык!» дийди.³⁷ Олар рух гөрийәндирис өйдүп, тисгинип горка дүшдүлөр.³⁸ Иса олара шейле дийди: «Нәме үчин алжырашырсыңыз? Нәме себәпден гөвнүңизе бейле пикирлер гелйәр?»³⁹ Мениң эллериме, аякларыма середин. Бу Мениң Өзүм! Мана эллеринизи дегрип гөрүң. Рухуң эт билен сүңки болмаз, йөне сизиң гөршүңиз ялы, Мениңки бар». ⁴⁰ Муны айдып, эллерини, аякларыны олара гөркезди.⁴¹ Олар шатлыкдан яна энтек ынанман, геңиргенишип дуркалар, Иса олара: «Бу ерде иймәге бир задыңыз бармы?» дийди.⁴² Она биширилен балыгың бир бөлеги билен бираз бал* бердилер.⁴³ Иса алып, оларың гөзлериниң алнында оны ийди.

* 24:42 ...бөлеги билен бираз бал — иң гадымы голязмаларда: «бөлек».

⁴⁴ Олара шейле дийди: «Мен хақда Мусаның Канунында, пыгамберлеринң язгыларында, Зебурда языланларынң бары бержай болмалыдыр дийип, энтек сизиң яныңыздакам айдан сөзлерим шулардыр». ⁴⁵ Онсоң Язгылара дүшүнмеклери үчин, оларың аңларыны ачды. ⁴⁶ Иса олара шейле дийди: «Шейле язылгыдыр: Месих гөрги гөрүп, өленден үч гүнден соң дирелжекдир. ⁴⁷ Иерусалимден башлап, бүтин миллетлер гүнәлеринң гечилмеги үчин, Онуң адындан тоба чагырылжакдыр. ⁴⁸ Сиз бу затлара шаят боларсыңыз. ⁴⁹ Ине, Мен Атамың вада эденини сизе ёлларын. Сиз өзүңизе ёкардан гүйч гейдирилйәнчә, Иерусалим шәхеринде болуң». ⁵⁰ Онсоң олары дашарык чыкарып, Бейтанияның голайына гетирди, эллерини галдырып, олара ак пата берди. ⁵¹ Ак пата берип дуршуна олардан айрылып, Гөге гөтерилди. ⁵² Олар хем Оңа сежде эдип, улы шатлык билен Иерусалиме тарап өврүлдилер. ⁵³ Элмыдама ыбадатханада болуп, Худая өвги айдып, алкыш окаярдылар. Омын.